

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

Qvaest. XXVIII. De Virginitate B. Mariæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

Greg. Naz.
Ambros.
Beda.

gratiam disposuerunt, & idem de Ioanne Baptista credibile est, de quo sancti aiunt, suo merito patri loquelam restituisse, vt Greg. Naz. orat. 12. quæ est prima de pace, & Ambr. ser. 64. & super Lucam, vbi Beda, & alij. Et Ecclesia canit. Hinc parens nati meritis, vt ergo abditæ pandit, ergo multo magis credendum est, Virginitatem meruisse gloriam à prima sua sanctificatione. De qua hæc dicta sufficiant. Nam de merito Virginis & augmento gratiæ, alijsq; donis, & gratijs illis collatis, in frâ commodiori loco disputabimus.

QUESTIO XXVIII.

De Virginitate Beatæ Mariæ, in quatuor articulos diuisa.

Einde considerandum est de Virginitate matris Dei. Et circa hoc quaruntur quatuor.

Primo, vtrum fuerit Virgo in concipiendo.

Secundo, vtrum fuerit Virgo in partu.

Tertio, vtrum permanferit Virgo post partum.

Quarto, vtrum votum Virginitatis emisit.

ARTICVLVS I.

Vtrum B. Maria fuerit virgo in concipiendo.

118.
4. 16. c. 45.
Ergo p. 3.
c. 132. Et o.
p. 100.
cap. 4.

D tertium sic proceditur. Videtur, quod mater Dei non fuerit virgo in concipiendo Christum. Nulla enim proles qua habet patrem & matrem, ex virgine matre concipitur. Sed Christus non solum dicitur habere matrem, sed etiam patrem, dicitur enim Luc. 2. vranz pater eius, & mater mirantes super his, quæ dicebantur de illo, & infra eadem mater dicit, Ecce enim pater dñs, & ego, dolentes quarebamus te. Ergo Christus non est conceptus ex Virgine matre.

2. Præterea Matt. 1. probatur, quod Christus fuerit filius Abrahæ, & Dauid, per hoc quod Ioseph ex Dauid descendit. Quæ quidem probatio nulla esset, si Ioseph pater Christi non fuisset. Ergo videtur, quod Mater Christi eum ex semine Ioseph conceperit, & ita non videtur fuisse Virgo in concipiendo.

3. Præterea Galat. 4. dicitur, Misit Deus filium suum factum ex muliere. Mulier autem consueto modo loquendo dicitur, quæ est viro cognita, ergo Christus non fuit conceptus ex Virgine matre.

4. Præterea, eorum qua sunt eiusdem speciei, est idem modus generationis, quia generatio recipit speciem a termino, sicut & ceteri motus, sed Christus fuit eiusdem speciei cum alijs hominibus, secundum illud Phil. 2. In similitudinem hominum factus, & habitu inuentus vt homo. Cum ergo alij homines generentur ex commixtione maris, & femina, videtur quod etiam Christus simili modo fuerit generatus, & ita non videtur fuisse conceptus ex virgine matre.

5. Præterea, Qualibet forma naturalis habet materiam sibi determinatam, extra quam esse non potest. Materia autem forme humane videtur esse semen maris, & femina. Si ergo corpus Christi non fuerit conceptum ex semine maris & femina, non verè fuit corpus humanum, quod est inconueniens, videtur igitur non fuisse conceptus ex virgine matre.

Sed contra est, quod dicitur Isaia 7. Ecce virgo concipiet.

Respondet dicendum, quod simpliciter confitendum est materem Christi virginem concepisse, contrarium enim pertinet ad hæresim Hebionitarum, & Cherinti: qui Christum purum hominem arbitrabantur, & de vtroque sexu cum natum putauerunt. Quod enim Christus sit conceptus ex virgi-

ne, conueniens est propter quatuor. Primo propter mittentis Patris dignitatem conseruandam: cum enim Christus sit verus, & naturalis Dei filius, non fuit conueniens, quod alium patrem haberet, quam Deum, ne dignitas Dei patris transferretur ad alium. Secundo, hoc fuit conueniens proprietati ipsius Filij, qui mittitur, qui quidem est Verbum Dei: Verbum autem absque omni corruptione cordis concipitur: quinimo corruptio perfecti Verbi conceptionem non patitur. Quia ergo caro sic fuit à Verbo Dei assumpta, vt esset caro Verbi Dei, conueniens fuit quod etiam ipsa sine corruptione matris conciperetur. Tertio, hoc fuit conueniens dignitati humanitatis Christi, in qua locum peccatum habere non debuit, per quam peccatum mundi tolleretur, secundum illud Ioann. primo. Ecce agnus Dei (scilicet innocens) qui tollit peccatum mundi: non poterat autem esse, quod in natura iam corrupta, ex concubitu caro nasceretur sine infectione originalis peccati. Vnde Augustin. dicit in libr. de Nuptijs & concupiscentia. Solus nuptialis concubitus ibi non fuit, scilicet in matrimonio Mariæ & Ioseph: quia in carne peccati fieri non poterat sine vlla carnis concupiscentia, quæ accidit ex peccato: sine qua concipi voluit, qui futurus erat sine peccato. Quarto, propter ipsum finem incarnationis Christi: quæ ad hoc fuit, vt homines renascerentur in filios Dei, non ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo, id est, ex ipsa Dei virtute. Cuius rei exemplar apparere debuit in ipsa conceptione Christi. Vnde Augustin. dicit in libr. de sancta Virginitate. Oportebat caput nostrum insigni miraculo, secundum carnem nasci de Virgine, vt significaret membra sua de Virgine Ecclesia secundum spiritum nascitura.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut Beda dicit super Lucam, pater Saluatoris appellatur Ioseph, non quod verè iuxta Photinianos pater fuerit ei: sed quod ad famam Mariæ conseruandam pater sit ab omnibus estimatus. Vnde & Luc. 3. dicitur. I. t. putabatur filius Ioseph. Vel sicut Aug. dicit in libr. de Bono coniugali. Eo modo pater Christi dicitur Ioseph, quo & vir Mariæ intelligitur sine commixtione carnis, ipsa copulatione coniugij: multis videlicet coniunctius quam si esset adoptatus. Neg. enim propterea non erat appellandus Ioseph pater Christi, quia non eum genuerat concubendo: quandoquidem pater esset etiam ei, quem non ex sua coniuge procreatum aliunde adoptasset.

Ad secundum dicendum, quod sicut Hieronym. dicit super Matth. cum Ioseph non sit pater Domini saluatoris, ordo generationis eius vsque ad Ioseph deducitur. Primo quidem, quia non est consuetudinis Scripturarum, vt mulierum in generationibus ordo texatur. Deinde ex vna tribu fuit Ioseph, & Maria, vnde & ex lege eam accipere cogeatur vt propinquæ. Et vt Augustin. dicit in libr. de Nuptijs & concupiscentia fuit generationum series vsque ad Ioseph perducenda: ne in illo coniugio virili sexui vtrique potiori, fieret iniuria, cum veritati nihil deperiret, quia ex semine Dauid & Ioseph erat, & Maria.

Ad tertium dicendum, quod sicut Gloss. dicit ibidem, mulierem pro femina posuit more locutionis Hebræorum: vsus enim Hebrææ locutionis mulieres dicit, non virginitate corruptas, sed feminas.

Ad quartum dicendum, quod ratio illa habet locum in his, quæ pro edunt in esse per viam naturæ: eo quod natura sicut est determinata ad vnum effectum, ita etiam est determinata ad vnum modum producendi illum. Sed virtus supernaturalis diuina cum sit infinita, sicut non est determinata ad vnum effectum: ita non est determinata ad modum producendi quemcumque effectum. Et ideo sicut virtute diuina fieri potuit, vt primus homo de limo terre formaretur: ita etiam fieri potuit, vt diuina virtute corpus Christi formaretur de Virgine absque virili semine.

Ad quin-

capit. 12. in princ. 10. 7.

Cap. 6. ante med. 10. 6.

Lib. 1. in Luc. 8. secundum ordinem à med. 10. 2. Li. 1. de Nuptijs & conc. c. 11. parum à princ. 1. 7.

Mat. c. 1. f. per illud Christi generatio sic erat, 10. 9.

Cap. 1. non longe à fin. tom. 7.

Est Aug. li. 23. contra Faustum c. 7. in media tom. 6.

lib. 1 c. 2. &
19. tom. 4.

Ad quintum dicendum, quod secundum Philosophum in lib. de generatione animalium, semen maris non est sicut materia in conceptione animalis, sed solum sicut agens: sola autem semina materiam subministrat conceptui. Vnde per hoc quod semen maris defuit in conceptione corporis Christi, non sequitur, quod defuerit ei debita materia. Si tamen semen maris esset materia factus concepti in animalibus, manifestum est, quod non est materia permanens in eadem forma, sed materia transmutata. Et quamuis virtus naturalis non possit transmutare ad certam formam, nisi determinatam materiam, virtus tamen diuina, quae est infinita, potest transmutare omnem materiam in quamcunque formam. Vnde sicut transmutauit limum terre in corpus Adae, ita in corpore Christi transmutare potuit materiam a matre ministratam, etiam si non esset sufficiens materia ad naturalem conceptum.

ARTICVLVS II.

V. mater Dei fuerit virgo in partu.

159.
Opusc. 5. c.
232.
l. 2 in Luc.
in c. cuius
tit. est de
circum sal
natoris in
finito 5.

De secundum sic proceditur. Videtur quod mater Christi non fuerit virgo in partu. Dicit enim Ambr. super Lucam. Qui vuluam sanctificauit alienam, ut nasceretur Propheta, hic est, qui aperuit matris suae vuluam, ut immaculatus exiret. Sed apertio vuluae virginis excludit: ergo mater Christi non fuit Virgo in partu.

2. Præterea, nihil in mysterio Christi esse debuit per quod corpus eius phantasticum appareret. Sed hoc non videtur vero corpori, sed phantastico conuenire, ut posset per clausam transire eo quod duo corpora simul esse non possunt. Non igitur debuit ex matris vtero clauso corpus Christi prodire, & ita non deducit quod esset virgo in partu.

Est hom.
26 in Eu.
paulo à
princ.

3. Præterea, sicut Greg. dicit in homil. Octauarum Pasche per hoc quod ianuus clausus ad discipulos post resurrectionem intrauit Dominus, ostendit corpus suum esse eiusdem nature, & alterius glorie. Et sic per clausam transire, videtur ad gloriam corporis pertinere. Sed corpus Christi in sua conceptione non fuit gloriosum, sed passibile, habens similitudinem carnis peccati: ut Apostolus dicit Rom. 8. Non ergo exiuit per Virginis vterum clausum.

Sed contra est, quod in quodam sermone Ephesini Concilij dicitur: Natura post partum nescit ulterius virginem: gratia verò, & parientem ostendit, & matrem fecit, & virginitatem non nocuit. Fuit ergo mater Christi virgo in partu.

Respondendo dicendum, quod absque omni dubio asserendum est, matrem Christi etiam in partu Virginem fuisse. Nam Prophetia non solum dicit, Ecce Virgo concipiet: sed etiam addit: Et pariet filium. Et hoc quidem conueniens fuit propter tria. Primo quidem, quia hoc competebat proprietati eius, qui nascebatur, qui est Verbum Dei. Nam Verbum non solum in corde absque corruptione concipitur, sed etiam absque corruptione ex corde procedit. Vnde ut ostenderetur, quod illud esset corpus ipsius verbi Dei, conueniens fuit, ut de incorrupto Virginis vtero nasceretur. Vnde in sermone quodam Ephesini Concilij legitur. Quæ parit carnem puram à virginitate cessat: sed quia natum est in carne Verbum, Deus custodit virginitatem, seipsum offendens per hoc verbum. Neque enim nostrum verbum cum paritur, corrumpit mentem: neque Deus Verbum, substantialem partum eligens peremit virginitatem. Secundo, hoc est conueniens quantum ad effectum Incarnationis Christi. Nam ad hoc venit ut nostram corruptionem tolleretur. Vnde non fuit conueniens, ut virginitatem matris nascendo corrumpere. Vnde Augustinus dicit in quodam sermone de Natiuitate Domini: Fas non erat, ut per eius aduentum violaretur integritas, qui venerat sanare corrupta. Tercio fuit conueniens, ne matris honorem nascendo diminueret, qui parentes præceperat honorandos.

In serm. 6.
à med. 10. l.

Ad primum ergo dicendum, quod Ambrosius dicit hoc, ex-

ponens illud, quod Euangelista de lege induxit. Omne masculinum adaperiens vuluam, sanctum Domino vocabitur. Quod quidem, ut Beda dicit, confectum est natiuitatis more loquitur: non quod Dominus sacri ventris hospitium, quod ingressus sanctificauerat, egressus deuirginasse credendus sit. Vnde de illa adaperitio non significat refectionem communem claustrum pudoris virginis: sed solum exitum prolis de vtero matris.

Ad secundum dicendum, quod ita Christus voluit veritatem sui corporis demonstrare, quod etiam simul eius diuinitas declararetur: & ideo permiscuit mira humilibus. Vnde ut corpus eius verum ostenderetur, nascitur ex femina, sed ut ostenderetur eius Deitas, nascitur ex Virgine: talis n. partus decet Deum: ut Ambr. dicit in hymno Natiuitatis.

Ad tertium dicendum, quod quidam dixerunt, Christum in sua natiuitate dorem subtilitatis assumpsisse, sicut quando ambulauit siccis pedibus super mare, dicunt eum assumpsisse dorem agilitatis: sed hoc non conuenit his, quæ supra determinata sunt: huiusmodi enim dotes corporis gloriosi proueniunt ex redundantia glorie anime ad corpus, ut infra dicitur, cum tractabitur de corporibus gloriosis. Dicitur autem supra, quod Christus ante passionem permittit carni suae agere, & pati quæ propria: nec fiebat talis redundantia glorie ab anima ad corpus. Et ideo dicendum est, quod omnia ista facta sunt miraculose per virtutem diuinam. Vnde Aug. dicit super Ioan. Moli corporis, ubi diuinitas erat, ostia clausa non obstruunt: ille quippe non ex apertis intrare potuit, quo nascente virginitas matris inuiolata permanet. Et Dion. dicit in quadam Epistola, quod Christus super hominem operabatur ea, quæ sunt hominis, & hoc monstrat Virgo supernaturaliter concipiens, & aqua instabilis, terrenorum pedum sustinens grauitatem.

ARTICVLVS III.

Virum mater Dei permanserit virgo post partum.

De tertium sic proceditur. Videtur, quod mater Christi non permanserit virgo post partum. Dicitur enim Math. 1. Antequam conueniret Ioseph & Maria, inuenta est in vtero habens de spiritu Sancto. Non autem Euangelista diceret, antequam conuenirent, nisi de conuenientibus: quia nemo dicit de non præsente, antequam præsenteret. Ergo videtur, quod B. Virgo quandoque conueniret carnali copula cum Ioseph, & ita non permanserit Virgo post partum.

2. Præterea, ibidem subditur ex verbis Angelus loquentis ad Ioseph: Noli timere accipere Mariam coniugem tuam. Coniugium autem consummatur per carnalem copulam. Ergo videtur, quod quandoque carnalis copula interueniret inter Mariam, & Ioseph, & ita videtur, quod non permanserit virgo post partum.

3. Præterea, ibidem post pauca subditur. Et accipit coniugem suam, & non cognoscebat eam, donec peperit filium suum primogenitum. Hoc autem aduerbium, donec, consuevit determinatum tempus signare, quo impleto fiat, id, quod usque ad illud tempus non fiebat. Verbum autem cognoscendi ibi ad coitum refertur, sicut Gen. 4. dicitur, quod Adam cognouit uxorem suam. Ergo videtur, quod post partum B. Virgo fuerit carnaliter à Ioseph cognita: ergo videtur, quod non permanserit virgo post partum.

4. Præterea, Primogenitus non potest dici, nisi qui habet fratres subsequentes: vnde & Rom. 3. dicitur. Quos præsciuit & prædestinavit conformes fieri imaginis filij sui, ut sit ipse primogenitus in multis fratribus. Sed Euangelista nominat Christum primogenitum matris eius. Ergo habuit alios filios post Christum: & ita videtur, quod mater Christi non permanserit virgo post partum.

5. Præterea, Ioan. 2. dicitur, Post hec descendit Capharnaum ipse scilicet Christus, & mater eius, & fratres eius. Sed fra-

li. 1. in Luc.
c. 7. secun-
dum eius
ordinem,
tom. 2.

In hymn.
qui canit-
ur in ve-
stibus nati-
uitatis Domi-
ni.

Non com-
pleuit.
g. 14 a 1.

Tr. 12. A
med. 10. 9.
In epist. ad
Cassium mo-
nac. incipit
Quæritur
quidam.

160.
Opusc. 3. c.
232.

Sed fratres dicuntur qui ex eodem parente geniti sunt. Ergo videtur, quod B. Virgo habuerit alios filios post Christum.

6. Præterea, Matth. 27. dicitur, erant ibi, scilicet iuxta crucem Christi, mulieres multe à longe, quæ secuta erant Iesum à Galilæa, ministrantes ei: inter quas erat Maria Magdalena, & Maria Iacobi & Ioseph mater, & mater filiorum Zebedei. Videtur autem hæc Maria, quæ hic dicitur Iacobi & Ioseph mater, esse etiam mater Christi: dicitur enim Ioan. 19. quod stabat iuxta crucem Iesu Maria mater eius. Ergo videtur, quod mater Christi non permanserit virgo post partum.

Sed contra est, quod dicitur Eccl. 4. 4. Porta hæc clausa erit, & non aperietur, & vir non transibit per eam, quoniam Dominus Deus Israel ingressus est per eam. Quod exponens Aug. in quodam sermone dicit. Quid est porta in domo Domini clausa, nisi quod Maria semper erit intacta? Et quid est, homo non transibit per eam, nisi quod Ioseph non cognoscet eam, Et quid est, Dominus solus intrat, & egreditur per eam, nisi quod Spiritus Sanctus impregnauit eam, & Angelo- rum Dominus natus est per eam? Et quid est, clausa erit in æternum, nisi quod Maria virgo est ante partum, & virgo in partu, & virgo post partum?

Respondeo dicendum, quod absq. omni dubio detestandus est error Heluidij, qui dicere præsumpsit, matrem Christi post partum Ioseph esse carnaliter cognitam, & alios filios genuisse. Hoc enim primo derogat Christi perfectioni, qui sicut secundum diuinam naturam vnigenitus est Patris, tanquam perfectus per omnia filius eius, ita decuit, vt esset vnigenitus matris tanquam perfectissimum germen eius. Secundo, hic error iniuriam facit Spiritui Sancto, cuius sacrarium fuit vterus virginis, in quo carnem Christi formauit, vnde non decebat quod de castro violaretur per commixtionem virilem. Tertio, derogat dignitati, & sapientie matris Dei, quæ ingratissima videretur, si tanto filio contenta non esset. & si virginitatem, quæ in ea miraculose conseruata fuerat, sponte perdere vellet per carnis concubium. Quarto etiam ipsi Ioseph esset ad maximam presumptionem imputandum, si eam quam reuelante Angelo de Spiritu Sancto Deum concepisse cognouerat pollueret attentaret. Et ideo simpliciter est asserendum, quod mater Dei sicut virgo concepit, & virgo peperit, ita etiam & virgo post partum in sempiternum permansit.

Ad primum ergo dicendum, quod (sicut Hierony. dicit, in l. contra Heluidium) intelligendum est, quod hæc prepositio ante, licet sæpe consequentia indicet, tamen nonnunquam ea tantum, quæ prius cogitabatur ostendit: nec necesse est vt cogitata fiant, cum ideo aliud interuenerit, ne ea quæ cogitata sunt, fierent. Sicut si aliquis dicat, antequam in portu pranderem nauigauit: non intelligitur quod in portu pranderet postquam nauigauerit: sed quia cogitabatur in portu pransurus. Et similiter Euangelista dicit, antequam conuenirent, inuenta est in vtero habens de Spiritu Sancto: non quia postea conuenirent: sed dum viderentur conueniunt, præuenit conceptio per Spiritum Sanctum, ex quo factum est, vt vltimus non conuenirent.

Ad secundum dicendum, quod sicut Aug. dicit in l. de Nup. & concupiscentia. Coniux Ioseph, vocatur mater Dei ex prima desponsationis fide, quam per concubium non cognouerat nec fuerat cogniturus. Vt enim Ambr. dicit super Lucam non virginitatis ereptio, sed coniugij testificatio & nuptiarum celebratio declarat.

Ad tertium dicendum, quod quidam dixerunt hoc non esse intelligendum de cognitione coitus, sed de cognitione notitia. Dicit enim Chr. quod non cognouit eam Ioseph antequam pareret, cuius fuerit dignitas, sed postquam peperit tunc cognouit eam: quia per ipsius prolem speciosior, & dignior facta fuerat quam totus mundus: quia quem totus mundus capere non poterat, in angusto cubiculo veri soli suscepit. Quidam

Fr. Suarez. Tom. 2.

videtur hoc referunt ad notitiam visus: sicut enim Moyses cum Deo colloqueretur glorificata est facies, vt non possent intendere in eum filij Israel: sic Maria claritate virtutis Altissimi obumbrata, cognosci non poterat à Ioseph, donec pareret: post partum autem à Ioseph agnita inuenitur specie faciei, non tamen libidinis. Hieronymus autem concedit hoc esse intelligendum de cognitione coitus: sed dicit quod vsq. vel donec, in Scripturis dupliciter potest intelligi. Quandoq. enim designat certum tempus, secundum illud Galat. 3. Propter transgressionem lex posita est, donec veniret semen, cui promiserat. Quandoq. vero signat infinitum tempus, secundum illud Psal. 113. Oculi nostri ad Dominum Deum nostrum, donec misereatur nostri: ex quo non est intelligendum, quod post impetratam misericordiam, oculi auertantur à Deo. Et secundum hunc modum loquendi significantur etiam, de quibus posset dubitari, si scripta non fuissent: cetera verò nostra intelligentia derelinquantur. Et secundum hoc Euangelista dicit matrem Dei non esse cognitam à viro vsque ad partum: vt multo magis intelligamus cognitam non fuisse post partum.

Ad quartum dicendum, quod mos diuinarum Scripturarum est, vt primogenitum vocent non solum eum, quem fratres sequuntur, sed eum, qui primus natus sit. Alioquin si non est primogenitus nisi quem sequuntur fratres, tandem secundum legem primogenita non debentur, quandoq. & alia non fuerint procreata. Quod patet esse falsum, cum intra vnum mensem primogenita redimi mandentur secundum legem.

Ad quintum dicendum, quod quidam, sicut Hierony. dicit super Matth. fratres Domini de alia vxore, Ioseph filios suscipiunt. Nos autem fratres Domini, non filios Ioseph, sed consobrinos Saluatoris, Maria matertera Domini filios intelligimus. Quatuor enim modi in Scripturis fratres dicuntur, scilicet natura, gente, cognatione, & affectu. Vnde fratres Domini dicti sunt, non secundum naturam, quasi ab eadem matre nati, sed secundum cognationem quasi consanguinei eius existentes. Ioseph autem sicut Hieron. dicit contra Eluidium, magis credendus est Virgo permansisse, quia aliam vxorem habuisse non scribitur, & fornicatio in sanctum virum non cadit.

Ad sextum dicendum, quod Maria, quæ dicitur Iacobi & Ioseph mater, non intelligitur esse mater Domini, quæ in Euangelio non consuevit nominari, nisi cum cognominatione huius dignitatis, quod fit mater Iesu. Hæc autem Maria esse intelligitur vxor Alphaei, cuius filius est Iacobus minor, qui dictus est frater Domini.

COMMENTARIVS.

Hæc articuli in sequenti disputatione explicabuntur. Nihil enim circa litteram D. Tho. dicendum occurrit, præter ea, quæ de re ipsa tractanda erunt.

DISPUTATIO V.

in quatuor Sectiones distributa.

De integritate, seu corporali virginitate deiparæ.

Post tractatū de Conceptione, & sanctificatione Beatæ Virginis conuenienti ordine dicendum sequitur de statu, seu ratione viuendi, quem in hac vita elegit, vel ad quem potius electa est. Quod in hac, & sequenti questione effecisse videtur D. Tho. de statu matrimonij, & virginitatis eius disputans, simul parans viam ad tractandum de conceptione filij, ad quam hæc aliquo modo ordinata sunt. Quia verò virginitas & perfectior, & prior est matrimonio, ideo prius etiam de illa disputatio occurrit. In qua duo distinguenda sunt: alterum quasi materiale, quod in corporis integritate consistit absq.

E

vlla

In fin. comment. ad 1. c. Mat. tom. 9.

Circa finem comment. ad 12. cap. Mat. tom. 9.

Contra Heluidium in ult. fol. antis. tom. li. 3.

In form. 14. de naturali Domini qui est 18. de temp. non longè à principio. 10. 10.

Tit. huius li. est de perpetua Virginitate Maria non precul à principio. lib. tom. 3.

Cap. 11. non longè à principio. 7. 12. in Lu. c. 1. de me. tom. 3.

Homi. 1. in Mat. in opere. temp. super illud. & non cognouit eam donec. 12. 2.

vlla experientia libidinis ex commissione, aut voluntaria seminis resolutione prouenientis: alterum est veluti formale, quod est propositum seruandi virginitatem, & prædictam libidinem nunquam experiendi. De priori parte hic agimus, dicturi de altera in disputatione sequenti.

SECTIO I.

Virum B. Virgo Christum concipiendo virginitatem seu corporis integritatem amiserit.

Hæc quæstio supponit in primis B. Virginem verè, ac realiter concepisse Christum Deum hominem in utero suo. Quod ex principio supra posito, quo ipsam veram Dei, & Christi matrem esse ostendimus, apertè sequitur, & inferius latius discutiendum est. Secundò suppono, B. Mariam vsq; ad Conceptionem filij Virginem permanisse, quod est de fide certum ex verbis illis Luc. 1. *Missus est Gabriel Angelus ad Virginem desponsatam viro.* Ex quo constat fuisse Virginem cum tradita fuit Ioseph in sponsam. Quod ex alio principio supra posito probari potest, scilicet quia nunquam peccauit. Et ex ijs quæ Patres docent de vitæ genere, quod B. Virgo antem matrimonium instituit, tertio enim ætatis anno in templum oblata est, ibiq; vndecim annis inter virgines vixit, erat enim in templo, (vt Cedrenus in Compendio historie refert) secretus locus aræ vicinus, in quo virgines solæ versari solebant, inter quas Deipara vsque ad matrimonium mansit, & angelicam potius, quam humanam vitam egit, vt Ambr. lib. 1. & 2. de Virginitate latè differit. Grego. Nyss. orat. de ortu Saluatoris, & Grego. Nicomediens. orat. de oblatione Virginis in templo. Damasc. lib. 4. cap. 15. Andreas Cretens. & alij supra citati. De qua re iterum inferius redibit sermo. Quod autem, postquam desponsata est Ioseph, vsque ad Angeli aduentum Virgo permanferit, ex citatis verbis Angeli euidenter constat.

His positis, hæretici quidam dixerunt Virginem concepisse Christum ex Ioseph, atque ita in conceptione virginitatem amisisse. Ita dixerunt Ebionitæ, vt Clemens refert lib. 6. constit. c. 6. vbi hos Iudeos fuisse significat: nam (vt Epiphanius refert hæref. 30.) Moyse legem obseruabant, vbi eundem errorem illis tribuit, quamuis addat, in iis, quæ de Christo docuerunt, varios, & inconstantes fuisse. Quæ fuit fortasse causa, vt Irenæus lib. 1. c. 26. de istis tractans, hunc tacuerit errorem, dicens, Ebionem non similiter ac Cherintum de Christo sensisse, vnde c. 25. Cherintum, & Carpocratem authores facit huius erroris. Quod sensit etiam Tertul. lib. de præscriptionib. hæreticor. c. 48. & lib. de carne Christi, c. 18. & lib. de velandis virginib. c. 6. Euseb. li. 3. hist. c. 21. Epiphanius hæref. 27. & 26. Aug. Damasc. & Isidor. in Catalogis hæresum, Theodor. lib. 2. hæreticar. fabular. & Nicephor. lib. 3. hist. c. 3. qui duo postremi Ebionem, alios præcessisse significant. Quod parum refert, constat enim hos hæreticos æquales ferè fuisse. Hunc errorem secutus est postea Theodor. vt constat ex Epiphanius. hæref. 54. Fundamentum eius ferè nullum est, vt videbimus.

Dicendum est ergo primò, B. Virginem non ex viri semine, sed sola Spiritus Sancti virtute, & operatione Christum Dominum concepisse. Est articulus fidei. Et probatur primo ex Euangelio Matth. 1. *Inuenta est habens de Spiritu Sancto, & infra, quod in ea natum est, de Spiritu Sancto est, & infra, & non cognoscebat eam, donec peperit filium suum primogenitum, & Luc. 1. Spiritus Sanctus superueniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi.* Quod testimonium Adriani quidam malè interpretantes (vt Aug. refert. lib. 3. contra Maxim. c. 17.) Spiritum Sanctum & virtutem altissimi, tanquam duo diuersa distinguebant, aie-

bantque Spiritum Sanctum disposuisse materiam mundando & sanctificando Virginem, virtutem autem altissimi, id est, diuinam sapietiam, formasse Christi corpus, quæ expositio, quamuis præsentem intentioni nihil obstat, & in aliquo sensu sit probabilis (vt videbimus inferius. q. 32. artic. 1.) tamen in sensu ab illo hæretico intento, scilicet, vt opera Trinitatis diuideret, & Spiritum Sanctum negaret Christi corpus fabricasse, hæretica est, quia & ex errore circa mysterium Trinitatis procedit, & testimonio Matthæi repugnat.

Secundò, probatur conclusio ex veteri testamento, in quo locus illustrior est ille Isai. 7. *Ece Virgo concipiet, quem in sequenti sæc. fusius tractabimus, nunc alijs vtetur minus quidem apertis: ad veritatem tamen confirmandam sufficientibus, adiuncta præsertim Patrum expositione.* Primus sit Genes. 3. vbi Christus dicitur, *semen mulieris*, nulla viri mentione facta, quod ponderauit Irenæus. lib. 4. c. 78. Cyprian. lib. 2. ad Quirin. ca. 9. sicetiam Tertul. lib. 3. contra Marcion. cap. 20. & Augustin. exponens promissionem illam Psalm. 131. *de fructu ventris tui ponam super sedem tuam*, ponderant, dictum esse de ventre, & non de femore, quia Christi conceptio ex femina, & non ex viro futura erat. Quod etiam indicauit Irenæus, lib. 3. cap. 18. Secundus sit ex lege lata Leuit. 12. *Mulier, quæ suscepto semine, &c.* nam quia futura erat mulier, quæ absque semine conciperet, ne sub illa lege comprehenderetur, addita est illa particula, *quæ suscepto semine*, vt notarunt Origen. homil. 8. in Leuitic. Basil. Isai. 7. Theophyl. & Bed. Luc. 2. Euseb. Emilian. Bernar. & Laurent. Iustiman. concionib. de Purificatione. Tertius sit ex Isai. 53. *Ascendet sicut virgultum coram eo, & sicut radix de terra sitiens*, veraque enim similitudine hoc mysterium explicatum est. Nam sicut virgultum, seu ramus ex sola arbore oritur absque alterius seminis commissione: ita Christus ex Virgine, vt notauit Origen. hom. 17. in Genes. dicitur etiam virgineus vterus, *terra sitiens*, quia, nullo humano semine sedatus, aut humectatus est, vt exposuit Hieron. qui notat, Aquilam vertisse de terra inuiam, vt mirabilem Virginis Conceptionem apertius exprimeret, quamquam alij exponant, Christum comparari virgulto ex sitiens terra ascendenti, ad significandum Christi ortum pauperem & in externa specie vilem, & miserum. Qui sensus sumi potest ex Tertul. libro. contra Iudeos, cap. 14. & lib. 3. contra Marcionem cap. 7. & 17. & non est contemnendus, est enim egregius, & illi fauet multum translatio Septuag. interpret. quæ in noua editione sic habet, *Annuntiavimus, quasi parvulum in conspectu eius, & quasi radicem in terra sitiens.* Prior tamè pulchra etiam est, & optimè literæ quadrat. Quartus sit ex Isai. 19. *Ascendet Dominus super nubem leuem*, id est, nullo humano semine pregrauatam, vt Cyrill. & Hieronym. inquirunt, quamuis tropologicum esse sensum fateantur, eum tamen maximè probat Ambrosius de institut. Virginis. c. 13. & Anselm. Matth. 2. Quintò, addere possumus illud Ierem. 31. *Nouum creauit Dominus super terram, semina iocundabit virum.* Vtutur enim creationis nomine, vt solum Deum ostendat esse authorem Conceptionis, quam vocat quiddam nouum, quia non vlitato modo, & operatur viri futura erat. Sic Hieronymus ibi, & Cyprianus sermone de Natiuitate, Augustinus sermone 9. de tempore, Bernardus homil. 2. in *M ssus est*. Sextò, Danielis secundo dicitur Christus, *lapis abscessus de monte sine manibus*, id est, de virgine sine hominis opera, Ita Irenæus lib. 3. cap. 28. Augustin. tractat. 9. in Ioan. & tract. 1. in primam Canonicam Ioannis, Hieronym. ibi, & Epist. 22. de custodia virginitatis, vbi aduertit, *manus accipi pro opere nuptiarum*, iuxta illud Cantico. secundo, *leua eius sub capite meo, & dextera illius amplexabitur me*, & Epistola. 75. contra Vigilantium refert horrendam blasphemiam illius Hæretici, qui montem illum

Maria in
Scripturis
manifestè
significata.

Isai. 7.

Genes. 3.
Irenæus.
Cyprianus.
Tertul.
August.
Ps. 131.

Leuit. 12.

Orig.
Basil.
Theophyl.

Bernard.
Laur. Lust.
Isai. 53.
Orig.

Hier.

Tertul.

Isai. 19.

Cyrr.

Hier.

Ambros.

Ierem. 31.

Hier.

Cyp.

August.

Bern.

Dan. 2.

Irenæus.

August.

Hier.

Cant. 1.

Luc. 1.

Cedren.
Locus in
templo Salomo-
nis dicitur
Virginitatis.
Ambros.
Gregor. Nyss.
Greg. Nic.
Damasc.
Andr. Cret.

Clemens
Pap.
Epiph.

Irenæus.

Tertul.
Euseb.
Epiph.
August.
Damasc.
Isidor.
Theodor.
Nicephor.

Matth. 1.

Luc. 1.

August.

Virginitas

illum interpretabatur esse dæmonem, cui humana natura per vicia adhæserat. Sed hoc non potest in humanitatem Christi cadere, & ideo dici non potest ex diabolo abscissa, sed ex Virgine sumpta, quæ merito montis nomine significata est, propter suam excellentiam, vt eleganter tractat Greg. lib. 1. Reg. cap. primo. Denique hanc expositionem indicat Iustin. Dialog. contra Thryphon. propemedit. vbi refert, aliquos Gentiles prophetiam illam ad suorum Deorum fabulas accommodasse. Viximo, tandem non prætermittimus locum Prouerb. 36. Tria sunt dissilia mihi, & quantum penitus ignoro: quod explicans subdit, & viam viri in adolescentula, nam licet in vulgata frequētius legatur, in adolescentia, tamē prior lectio interdum in vulgata reperitur, & in Hebræo est vox, Alma, quæ Virginem significat. Et ita esse legendum dicit Nicola. Lyran. qui locum hunc de Christi Conceptione intellexit, quem Iansen. sequitur, & Galatin. lib. septimo, eundem sensum ex Hebræis referens. Adde Ambros. lib. de Salomone, totum hunc locum de Christo intelligentem, etiam in illo Verbo, viam aquila in celo, mysterium Conceptionis Christi pie admodum contemplatum esse.

Tertium Scripturarum argumentum ex huius mysterij figuris confici potest. Prima dicitur fuisse Adam ex terra virginea, solius Dei opera formatus. Ita Cyril. Ierosolymit. Catechesi. 12. post med. Augustin. sermo. 5. de Natiuitate. Ambros. sermo. 37. Adam, inquit, de terra virginea natus est, Christus de matre virgine procreatus, illius maternum solum nondum scissum fuerat, istius maternum secretum, nunquam est concupiscentia violatum, Adam Dei manibus plasmatur è limo, Christus Dei spiritu formatur in utero. Idem Maxim. Irenæus. lib. 3. de Natiuitate. Irenæ. lib. 3. cap. 31. Basil. Iſai. 7. Secunda fuit Melchisedech, sine patre & sine matre, vt notatur ad Hebr. 7. quia Christus vt Deus non habet matrem, & vt homo patre caruit. Ita Lactant. lib. 4. cap. 12. 13. 14. & supra q. 22. plura in hanc rem adduxi. Tertia est, virga Aaron, quæ floruit, Numer. 17. Ita Augustin. sermo. 18. de tempore, Bernard. homil. 2. in Missus est. Quarta est lex digito Dei scripta in tabulis, Deuter. 9. Ita Augustin. supra. Quinta ex eodem est, panis quem in eremo terra produxit, cuius semen in terram arator nullus induxit. Exod. 16. Sexta vellus Gedeonis plenum rōre caelesti vniuersam terram irrigans, Iudic. 6. vnde Psal. 71. descendet sicut pluuia in vellus. Ita Ambros. sermo. 15. Bernard. homil. 2. in Missus est. Septima. Rubus ardens incombustus Exod. 3. vt bene Gregor. Nyss. in vita Moysis fol. 7. & late Bernard. in sermo. Signum magnum, & optime Origen. Homi. 1. in varia loca, vbi alia congerit. Octaua, omnes mulieres steriles, quæ miraculosè conceperunt, mysterium hoc adumbrasse affirmat Chrysost. homil. 39. in Genes.

Quartum argumentum est ab Ecclesiæ autoritate, & traditione. Omnia enim concilia, quæ de Incarnatione differunt, hoc in primis supponunt, & definiunt, vt in Concil. Ephes. Chalced. quinta & sexta Synodis, Concilij Toletanis, 1. 6. & 11. & in alijs passim videre licet. Ex Patribus vero, quæ adduximus, satis esse possent: sed præterea designabimus, nonnulla præclariora loca, vt est ille Nazian. orat. 51. quæ est Epist. prima ad Cledonium, dicentis: Si quis Christum per Virginem tanquam per canalē fluxisse, non autem in ea diuino modo, quia absque opera viri, humano, quia iuxta parienti consuetudinem, formatum esse dixerit, atheus est, & Aug. Epist. 3. ad quam ipse lectorem mittit in Enchirid. c. 34. Fulgent. lib. de Incarnatione & Grat. cap. 6. Ignat. epistolis ad Magnesianos, & Smyrnenſes. Clemens. lib. 3. constituit. cap. 36. Ambros. de inſtit. Virg. c. 14. Hilar. lib. 10. de Trinitate. vbi dicit, vocari Christum, primæ ad Corinth. 15. hominem caelestem, propter Conceptionem ex Spiritu Sancto, optime Tertullianus in Apologet. c. 21.

Fr. Suarez. Tom. 2.

Quinto, vt hoc mysterium suadeant, & credibilem faciant, vtuntur Sancti varijs exemplis ab ipsis naturalibus rebus petitis. Euodius Epistol. 3. ad Augustin. quæ habetur in fine secundi tomi operum August. vtitur exemplo vermis, qui ex ligno, ex quo coalescit sine sexus commiſſione generatur, & accommodat illud Psal. Ego sum vermis, & non homo, Et similia exempla animalium, quæ sine commiſſione generantur, congerit Lactant. lib. 4. cap. 12. & Ambros. libro. 5. Hexameron, cap. 20. specialiter vtitur vulturis exemplo, dicens. Quid autem, qui nostra solent ridere mysteria, cum audiunt, quod Virgo generauit? nunc aduertimus, quod Dominus ex ipsa natura plurimæ exempla ante pramissi, quibus suscepta Incarnationis decorem probaret, & alrueret veritatem? & similia ferè verba habet Basil. homil. 8. Hexameron satis post med. circa illa verba, educant aqua reptile, & in cap. 7. Iſai. Augustin. libro de bono coniugali, cap. 2. & lib. 3. de mirabilib. sacre Scripturæ, c. 2.

Sexto, adducuntur rationes, & coniecturæ: potissima autem ratio, & à priori est Dei voluntas, & omnipotentia, cui non erit impossibile omne verbum, vt Angelus dixit: & ostendi facile potest: tum ex alijs Dei operibus: tum quia nulla in hoc apparere potest contradictio, aut repugnantia. Congruentia autem sunt. Prima, ne Christus, vel eius humanitas ex vi Conceptionis esset originali culpæ obnoxia. Idem præter dignitatem personæ suæ, parumque consentaneum Redemptionis muneri fuisset. Ita Augustin. lib. 3. de peccat. merit. capit. 12. Fulgent. de Incarnatione. & Grat. c. 4. D. Thom. hic. Dixit autem (Christus, vel eius humanitas) quia (vt tractat Ansel. lib. 2. cur Deus homo cap. 16.) quatenus Christus significat Deum hominem, quacunque ratione conciperetur, non potuisset originale peccatum contrahere, quia hoc ipso, quod conceptione terminaretur ad diuinam personam, ab illa sanctificaretur, omnisque macula peccati excluderetur. Hoc tamen esset ratione vnionis, qua non obstante si Conceptio esset ex semine viri, considerata vi ipsius, & conditione illius humanitatis, vt intelligitur prius natura formata, quam vnita Verbo, de se esset obnoxia originali culpæ, & ideo non decuit humanitatem à Verbo assumendam per huiusmodi Conceptionem existere, sed per aliam, quæ ab influxu originalis culpæ prorsus esset aliena, vt eleganter Anselmus prosequitur lib. de conceptu Virginali à cap. 11. vsque ad 18. Secundo, quia decuit Dei filium non humano, sed quasi diuino semine, id est Spiritu sancto concipi. Ita S. Maximus, serm. 3. de Natiuit. Dornini, & Tertul. lib. de carne Christi. cap. 12. Damascen. etiam lib. 3. c. 2. & Chrysost. homil. 1. imperfecti in Matth. dicunt Spiritum Sanctum in Conceptione Christi fuisse loco seminis: & D. Tho. infra, quæst. 32. art. 2. Qui tamen modus loquendi non placet Hieronymo, Epistol. 17. ad Damascum de explanatione symb. tomo 9. (si tamen illius est,) cuius sententia vera est, loquendo de semine propriè, vel vt est quid decisum ex substantia personæ operantis, vel vt habere potest rationem causæ materialis. Alij vero Patres loquuntur de semine tantum, quoad vim effectiuam, quam dicunt in hac Conceptione per Spiritum Sanctum suppleri debuisses.

Tertiam coniecturam posuit author imperfecti in Matth. homil. 1. in verbis. Neque enim dignum erat vt virginis Dei, non propter se, sed propter hominem nascens, more nasceretur humano, homo enim in carne nascitur, vt corruptioni subiaceat: Christus autem natus est, vt sanes corruptionem. Sicut ergo non est consequens, vt corruptibilis homo ex incorruptibilitate virginis nascatur, sic non erat consequens, vt filius Dei, qui deo nascebatur vt corruptibilitatem sanaret, ex corruptione coniugij nasceretur. Quarta esse potest, quia decuit, vt sicut mulier ex solo viro facta erat: ita vir aliquis ex sola muliere procrearetur. Ita Cyril. Ierosol. catech. 12. propriè

E 2

12. propriè

Damas.
D. Thom.

2. propriè finem, & Damascen. lib. 4. c. 15. Alias rationes proposuit hic D. Tho. satis congruentes, & probabiles, quæ in eo legi possunt, & quæ ab eodem asferuntur infra q. 31. art. 4.

Obiectio.

Contra hanc conclusionem, (præter primum & secundum argumentum D. Tho. in art. 1. quæ contra illam directè procedunt, & ab illo sufficientissimè soluuntur) nihil video ex Scripturis obijci posse: ex ratione vero obijcitur, quia sequitur Conceptionem Christi, non fuisse naturalem: sed supernaturalem, consequens autè, præter quam quod repugnat

Ambros.

Ambrosio, libr. de Incarn. Dom. Sacramento. cap. 6. videtur plane falsum, quia alias Christus non fuisset vere conceptus humana conceptione. Respondetur, potius Ambrosium in illo loco aperte docere supra naturam fuisse, Virginem concipere sine femine viri, & ceteri sancti hoc ponunt inter magna Dei miracula. Præsertim Eutychi. Pap. ep. 1. & Ansel.

Responsio.

dicto libr. de conceptu Virginali, & Isai. 7. vt singulare ac diuinum signum ponitur, *Ecce Virgo concipiet*: & Angelus Luc. 1. vt notaret hoc esse diuinæ omnipotentiae opus, dixit, *quia non erit impossibile apud Deum omne verbum*. Et ratio est manifesta, quia principium, & modus illius Conceptionis supra naturam fuerunt, quamquam terminus illius Conceptionis, & materia, ex qua perfectæ fuit, naturalia fuerint. Et hoc modo ait Ambros. multa in illa Conceptione fuisse secundum naturam, quia scilicet corpus per illam formatum naturale fuit, & dispositiones habuit humano corpori connaturales, & in vtero matris naturali modo incepit esse, & nutriri, & eodem sensu vere fuit Christus conceptus humana conceptione quoad materiam, & terminum, non quoad modum, & principium efficiens, vt dictum est, & ex ijs magis explicata manent, quæ D. Thom. docet ad quartum, & quintum eiusdem articuli primi, quæ ad hanc etiam conclusionem pertinent.

D. Thom.

Ex his dico secundo, Beatam Virginem concipiendo filium non amisisse virginitatem suam, nec vllam libidinis voluptatem sensisse: hæc conclusio est etiam articulus fidei, & continetur in symbolo, & in Scripturis, ac patribus supra citatis. Et sequitur ex præcedenti: non enim erat Spiritui Sancto necessarium Virginali claustrum rumpere, vt opus suum posset perficere, quia non operatur corporeo organo, & substantia, ac virtus eius intime est vbique præsens, vt ibi operari possit sine vlla interiacentis corporis diuisione. Deinde, non decebat Spiritum Sanctum huiusmodi effectum sine vlla causa, vel utilitate operari, nec motum aliquem indecentem, aut concupiscentiam excitare, quin potius ipso obumbrante, originalis peccati incendium extinctum est, vt Cyprian. dixit serm. de Natiuit. & Bernard. latè in sermonibus super Missus est.

Cyprian.
Bernard.

Solent vero occasione hac scholastici interrogare, vtum naturaliter possit Virgo concipere. De qua re videri potest D. Tho. quodlib. 6. artic. 18. Richard. in 2. d. 20. & Marfil. quæst. 13. Abulens. opusculo circa illa verba Isai. 7. *Ecce Virgo concipiet*. Mihi enim non est in animo rem ab instituto alienam disputare. Illud enim certissimum est, sine virili semine, non posse naturaliter humanam perfici Conceptionem, quia femina, vel nullam, vel insufficientem habet vim humanæ generationis effectricem.

Bernard.

Ex hac veto conclusione simul cum præcedenti, colligo cum Bernardo in sermone. *Signum magnum. Illud molestissimum radium, quo omnes grauidæ laborare noscuntur, solam illam non sensisse, quæ sola sine voluptate concepit*. Quod eleganter prius docuerat Aug. serm. 11. de Natiuit. dicens, *plena sunt viscera, & nullum nouit virginis conscientia, cum esset grauida, salubri leuitate plaudat, lumen enim quod intra se habebat, pondus habere non poterat*. Quæ verba vsurpauit etiam Fulgen. sermo. de Laudib. Virg.

Fulgent.
Obiectio.

Contra hanc vero secundam conclusionem pro-

A cedit tertium argumentum D. Thomæ fundatum D. Thomæ.

in verbis Pauli ad Galat. 4. *misit Deus filium suum factum ex muliere*: factum enim perinde dictum est ac conceptum, vt notauit Tertull. libr. de velandis virginib. c. 6. & Ambros. lib. 1. de fide, c. 6. dicens, *esse factum ex muliere per carnis susceptionem*. Idem sermone quinto in Psal. 118. August. libr. 23. contra Faust. c. 7. Alij vero Patres legunt *natum de muliere*, vt Cyprian. lib. 2. ad Quirin. c. 8. & Iren. lib. 3. c. 18. quod tantundem valet, præsertim si ad Natiuitatem in vtero referatur: quanquam eadem difficultas sit de Natiuitate ex vtero, quia (vt dicemus) etiam illa fuit ex virgine. Respondetur cum D. Tho. non nomen mulieris, non esse nomen corruptionis, sed sexus. Vnde Angelus Luc. 1. ad Mariam ingressus, antequam conciperet, eam tacite mulierem vocat, dicens, *Benedicta tu in mulieribus*, seu *inter mulieres*, vt legit, & notat Tertull. supra, & idem notari potest in similib. verbis Elisabeth, Luc. 1. sic etiam Luc. 10. de Martha, quam virginem fuisse Ecclesia tradit, dicitur, *mulier quædam Martha nomine excepit illam in domum suam*, imo eandem esse mulierem illam, quam Dominus à fluxu sanguinis sanauit, opinatur Ambros. libr. de Salomone c. 5. ita etiam Genes. 2. & 3. Eva statim ac formata est, cum adhuc virgo esset, *mulier appellatur*, vt notauit Aug. lib. de fide contra Manich. c. 22. & serm. 63. de verbis Domini. Hieron. contra Eluidium. Optimè Orig. homil. 8. in Leuit. Vbi præterea aduertit, nomen *mulieris*, esse posse nomen ætatis, sicut *vir* non solum significat masculinum sexum, sed interdum connotat maturiorem ætatem, quæ pubertatis annos excedat: sic, inquit, *mulier* significat *feminam profectæ ætatis, iam ad matrimonium habilem*. Quod notauit etiam Cyril. lib. 8. in Leuit. in principio, & patet ex Genes. 24. *Si noluerit mulier sequi me, &c.* cum tamen illa sine dubio virgo futura esset, apta vero ad nuptias. Et hoc modo intelligi potest, quod Tertull. supra dicit, Mariam vocari *mulierem*, propter desponsationem cum Ioseph, & quod ait Augusti. vocari *mulierem*, propter filij Conceptionem. Addodenique fortasse alluisse Paulum ad locum Genes. 3. *Inimicitias ponam inter te, & mulierem*, vt significaret. B. Virginem esse illam expectatam mulierem, quæ salutem mundo erat allatura: ac propterea singulariter, & per antonomasiam mulier appellari potest, vt supra etiam disp. 1. sect. 1. notatum est.

Tertull.
Ambros.
Augustin.
Cyprian.
Irenæus.
Luc. 1.
Tertull.
Luc. 10.

Ambros.
Gen. 2 & 3.
August.
Hieronym.
Orig.

Cyril.
Genes. 24.

Tertull.
August.
Genes. 3.

Ambros.
Ildesons.

Trithem.
Sander.

Durand.

qui

SECTIO II.

Virum Beata Maria filium pariendo, virginitatem amisit.

Primus error in hac quæstione fuit Beatam Virginem, quamuis in Conceptione filij virgo permanferit, in partu tamen virginitatem amisisse. Ita sentit Iouinian. Quanquam enim Hieronym. libris contra illum, hunc eius lapsum tacuerit; Augustin. tamen illius meminit libr. de hæresib. cap. 82. & lib. 1. contra Iulian. fere in principio, vbi dicit hunc hæreticum ita sensisse, *Ne Christum cum Manichæi phantasma crederemus, si matris incorrupta virginitate diceremus exortum*. Et eiusdem erroris, tacito nomine Iouiniani, meminit Ambros. epist. 81. ex epistola tamen 80. quæ est Syrici ad Ambros. & ex Ildesons. lib. de Virgin. Mar. c. 1. satis colligitur eundem Iouinianum fuisse huius hæresis authorem. Quem postea secuti sunt in Germania hæretici dicti Lolhardi, quorum dux fuit Gualterus, vt Trithemius refert in chronico, anno millesimo trecentesimo decimo quinto. Et Sander. libro. 7. de visib. monar. hæres. 163. vbi dicit. Protestantes hoc tempore idem sentire. Vnde hæres. 87. & 219. refert Buccerum, & Molinæum in eandem incidisse. Possunt in huius hæresis fauorem citari quædam dicta Patrum, quæ in sequentibus exponemus.

Secunda sententia hic referri potest ex Durando, qui

qui cum recte de Virginitate Mariæ sentit, quia tamen putat fieri non posse, ut duo corpora sese in vno loco penetrarent, dicit, fieri potuisse in corpore sanctissimæ Virginis, ut parere posset, partium, & naturalium viarum dilationem sine ruptione tamen aliqua, vel diuisione, sicut Augustin. lib. 14. de Ciuit. cap. 26. & D. Tho. 1. p. q. 98. art. 2. ad 4. existimant, futuram fuisse hominum natiuitatem in statu innocentia, si duraret. Et hanc Durandi opinionem Palud. disti. 44. q. 3. art. 3. probabilem existimat, licet contrariam ut tutiorem amplectatur. Ut veritatem definiamus supponendum est B. Virginem verè, ac propriè peperisse Christum, quod infra q. 53. constituendum est.

Dicendum igitur est primò, B. Virgo pariendo filium, Virginitatem non perdidit, sed integerrima, prorsusque incohtaminata permansit. Probatur primò, vnicò Scripturæ testimonio, aliud enim in sequentem sectionem omittimus. Isaiæ igitur 7. dicitur, *Ecce Virgo concipiet, & pariet*. Ex quibus verbis mysterium hoc confirmant Patres omnes Græci, & Latini. Irenæ. li. 3. contra hæres. c. 9. 18. 21. 24. 26. & lib. 4. c. 40. Iustin. in Dialog. contra Tryphon. longè post initium. Euseb. lib. 7. de demonstra. ca. 2. & lib. 5. hist. c. 8. Epiphani. hæres. 30. prope finem, & hæres. 77. in Epistola Athanasij ad Epistetum, quam ibi refert. Gregor. Nyss. orat. in sanctam Christ. Natiuit. circa princip. Basil. homil. 25. de humana Christi generatione, & in 7. caput Isai. Tertul. libr. contra Iudæos c. 9. & lib. de carne Christi. c. 23. in fine, & lib. 3. contra Marcio c. 3. Cyprian. lib. 2. contra Iudæos. c. 9. Rufinus in exposit. symbol. Optimè Hieron. Isai. 7. & lib. 1. contra Iovin. circa med. Ambr. dicta Epist. 31. Aug. serm. 2. & 4. de Natiuit.

Duobus tamen modis eludi potest hoc testimonium, primò negando cum Hebræis prophetiam illam dictam esse de Christo: tùm, quia neque Emanuel appellatus est: tùm etiam quia neque infans putauit contra Regem Assyriorum, nec accepit virtutem Damasci, aut spolia Samaritæ, quæ omnia ibi prædicantur. Quod si illis obiciatur, quia nullus alius natus est de Virgine. Respondent concedendo: negant tamen ibi esse legendum virginem parituram, sed puellam, siue adolefcentulam, quam significare dicunt Hebræicam vocem *Alma*, ibi positam. Vnde ipsi ad Ezechiam, & matrem eius prophetiam accommodant. Sed primò, euidenter constat accommodationem hanc stare non posse, quia Ezechias, ut minimum nouem annis prius natus erat: quàm hoc Isaias prædiceret, ut ibi Hieronym. ostendit. Secundo, vox, *Alma*, in alijs locis Scripturæ virginem significat. nam Genes. 24. Rebecca, *Alma*, dicitur ante desponsationem, vbi Latinus interpres rectè vertit virginem, neque altera significatio in Scriptura inuenitur. Imò ait Hieronymus significare hanc vocem specialiter virginem iam nuptui aptam, id est, quæ ad conuenientem ætatem iam peruenit. Dicitur etiam significare virginem absconditam. Sunt quoque, qui dicant vocem, *Alma*, absq; aspiratione scriptam, virginem nubilem significare, tamen cum aspiratione, prout hoc loco est in Hebræo, eam, quæ virgo semper manet significare. Adde Septuaginta interpretes, & Chaldaicam paraphrasim, virginem, vertisse. Tertio, nisi ita exponatur, friuolum est, & nullius momenti signum, quod attulit Propheta. Quale enim signum, aut quàm admirabile prodigium est, quod adolefcentula corrupta filium pariat? Quarto, Hebræorum coniectura illos potius conuincunt, quis enim vnquam fuit Emmanuel præter Christum? qui verè fuit, & appellatus est, *Nobiscum Deus*. Propheta enim rem potius, & sensum, quàm materialem vocis appellationem contemplantur. Quis etiam infans Damascum, & Syriam debellauit præter Christum? non quidem iuxta corticem literæ, quæ sine

Fr. Suarez, Tom. 2.

A spiritu occidit, & in nullo homine reperitur impleta (ut bene Tertullianus notat) sed metaphorico sensu, quamuis literam intento, mundum, infernum, & vniuersam dæmonis potestatem, in verbis illis intelligendo.

Secunda euasio est Hæreticorum (quibus Erasmus fauet) dicunt enim, cum virgo paritura dicitur, non oportet intelligi componendo, sed diuidendo, nam, quæ fuit virgo, pariet, non quod virginitatem partu retineat. Propter quod etiam Iansen. in concordia Euangelica, cap. 5. dicit, ex folijs verbis Isaiæ conuinci satis Virginem parituram permanendo virginem. Sed in primis (si hæc verba quoad partum in sensu diuiso interpretantur) etiam quoad Conceptionem erunt eodem sensu intelligenda, quia eodem contextu dicitur, *Ecce Virgo concipiet, & pariet*: consequens est absurdum, (ut argumentum supra indicatum conuincit.) Nam quale signum, vel prodigium esset, ut, quæ fuit Virgo, conciperet, & pareret? quo argumento sæpe vtuntur Sancti supra citati. Secundo, ita exposuit hunc locum Matthæus, cap. 1. dicens. *Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur, quod dictum est à Domino per Prophetam dicientem, ecce virgo in vtero habebit, & pariet filium*, vbi apertè significat prædictum esse ab Isaiæ, Virginem permanentem integram, concepturam, & parituram. Affert enim hoc testimonium Isaiæ, ut Conceptionem Christi ex Spiritu Sancto confirmet. Vnde multi intelligunt illa non esse verba solius Euangelistæ, sed Angeli loquentis ad Ioseph, & persuadentis miram Virginis Conceptionem. Ita Chrysost. Theophyl. Euthym. Iren. libr. 4. Theophyl. contra hæres. cap. 40. Optimè Ambr. epist. 81. & August. sermon. 14. de Natiuit. quanquam Hieronym. & Anselmus indicent esse verba solius Euangelistæ, quod ad præsentem quæstionem non multum refert.

Secundò, adduci possunt in conclusionis confirmationem nonnullæ exiguris, & alijs obscuris indicibus, quibus supra diximus virginitatem Mariæ fuisse adumbratam in veteri testamento. Multa enim non solum de Conceptione, sed etiam de partu tempore procedunt. Accommodari etiam solent verba Psal. 21. *Tu es, qui extraxisti me de ventre*, significatur enim (inquit Cyril Ierosol. Catechesi. 12.) mirabili modo, & diuina virtute de vtero exiuisse. Vnde August. Epist. 120. c. 12. *Quid est, inquit, tu es, qui extraxisti me de ventre, si ad ipsum Iesum de Virgine procreatum refertur? an inde significare voluit partum Virginis seruata virginitate mirabili? ut cum Deus fecisse dicitur, quod illic mirabiliter factum est, nemini incredibile videatur.*

Tertio, traditur hæc veritas à Patribus, & ab Ecclesia definita est. Loca sunt eadem, quæ in præcedenti sectione indicata sunt. Et specialiter videri possunt Leo Pap. Epistol. 10. cap. 21. & serm. 4. & 5. de Natiuit. Hormisd. Pap. in Epist. 1. ad Iustinianum Augustum, cap. 3. Agapetus Pap. Epist. ad Antimum sine Verbi potentia, inquit, nec conciperet Virgo, nec pareret, & sine veritate carnis obuoluta pannu infantia non iaceret. Idem Damasc. lib. 4. c. 14. Theodoret. serm. 10. de providentia.

Hic etiam addi possunt Patres, qui dicunt fuisse in templo locum, in quo virginis separatæ à nuptis orare solebant, & ad eum solitam esse accedere B. Virginem etiam post partum, ut viderelicet in Basil. hom. de humana Christi genera. Gregor. Nyss. in simili hom. Orig. tract. 26. in Math. Cyril. Alex. libr. contra Antropomorphit. cap. 27. Theophyl. Matth. 23 qui dicunt, Zachariam fuisse interfectum à Iudeis quod Mariæ integritatem defenderet.

Quarto, ad gentiliū persuasione, vtuntur Patres testimonijs etiam ex Sybillarum prædictionibus, & historiis Gentium cõsumptis, ut videre licet in Lactantio, lib. 4. diuinar. institut. cap. 6. & 18. Euseb.

Tertul.

Obiectio. Erasmus.

Iansen.

Matth. 1.

Chrysost.

Theophyl.

Euthym.

Irenæ.

Ambr.

August.

Hieronym.

Anselm.

Psal. 21.

Cyrril Iero.

Augustin.

Leo Pap.

Hormisd.

Papa.

Agapet.

Pap.

Damasc.

Theodoret.

Basil.

Greg. Nyss.

Orig.

Cyrrill.

Alexand.

Theoph.

Lactant.

E 3

Euseb.

incipiat in conceptione, tamē in primo partu, claustruptio quasi perficitur, & consummatur. Vnde lex illa de omnibus primogenitis, non solum hominum, sed etiam iumentorum intelligebatur.

Dico secundò, Christum exiuisse de vtero matris sine vlla virginei corporis dilatione, immutatione, aut iniuria ad eum modum, quo exiuit de sepulcro, vel ingressus est ad discipulos ianuis clausis, non transiliendo, nec dilatando, aut immutando, sed simpliciter penetrando interiuentia corpora, simulque cum illis in eodem loco existendo. Hanc conclusionem existimo certam. Primò, ex communi consensu reliquorum Theologorum (vno excepto Durando) qui reuera explicarunt communem Ecclesię sensum, hanc enim existimationem, & fidem de hoc mysterio fideles omnes concipiunt. Secundò, Patres omnes valde exaggerant hoc miraculum Virginei partus: at verò si per solam partium dilatationem accidisset, neque excessisset modum natiuitatis, qui in statu innocentie futurus erat: paruum sanè, aut ferè nullum miraculum fuisset. Antecedens constat ex Augustino, Epistol. 3. & Concil. Tolet. 11. in princip. de hoc specialem miraculo dicentibus. *Si haberet exemplum, non esset singulare, fateamur ergo Deum aliquid posse, quod nos fateamur inuestigare non posse.* Idem Augustinus lib. contra Felicianum Arian. capite octauo. *Hoc fides credat, intelligentia non requirat, neque aut non inuentum putet incredibile, aut non reperitum, non credat singulare.* Et Ambrosius lib. de institutio. Virginis, capit. 5. præfert miraculum natiuitatis ex Virgine, miraculo resurrectionis Christi & Cyrilli homil. contra Nestorianum dicta in Concil. Ephes. *Orem, inquit, admirandam, miraculum hoc me stupidum reddit.* Sophron. etiam in illa Epistol. actionis 11. 6. Synod. hoc dicit esse vnum ex maximis miraculis diuinę virtutis. Qui omnes id explicant exemplis illis de Christi exitu de sepulcro lapide obserato, & de ingressu ad discipulos ianuis clausis. Quo etiam vtitur Gregor. homil. 26. in Euangel. Augustinus sermon. 18. 156. & 160. de tempore. Chrysostom. homil. 2. de symbolo. Proclus Cyzice. supra citata homil. circa finem. Diuus Thomas quodlib. 6. artic. 8. & in 4. distinction. 44. quæstio. 2. artic. 3. Tertiò, sententia Durandi multum derogat Virginei puritati, & integritati, cum tamen Patres non solum imminutam negent, sed etiam auctam esse affirmant in filij natiuitate. Vnde Gregorius Nyssenus in vita Moyse. A Virgine, inquit, Deitatis lux assumpta carne illacxit hominibus, eamque omnino incorruptam seruauit, virginis viriditate nullo pacto commutata. Amplius Augustinus sermon. 15. de tempore. Creuit, inquit, in eius partu integritas corporis potius, quam decreuit, & virginitas ampliata est potius quam fugata. Et eleganter Petrus Chrysol. ser. 142. *Qui ingreditur, & egreditur, & introitus sui, & exitus nulla vestigia relinquit, diuinus habitator est, non humanus, & infra. In tuo conceptu, in tuo partu, creuit pudor, aucta est castitas, integritas roborata.* Apertius Guarrius, homil. 2. de laudib. Virginis: *nequaquam Rex glorie vincula laxauit, aut dilatauit.* Et Nicephor. Constantinopolit. in Epist. ad Leonem, quæ habetur in Concil. Ephes. tom. 5. c. 22. circa medium, sic inquit. *Virginem, quæ supernaturaliter, & ineffabiliter pepererat, post partum Virginem conseruauit, virginis illius secundum naturam, nulla ex parte demutata, aut labefactata, & Proclus Cyzicen. supra. Natura, inquit, portas reueratit Emmanuel, vt homo, sed virginis claustra non violauit, neque perrupt vt Deus, ita enim ex vtero est egressus, sicut per aurem ingressus, ita natus sicut conceptus, qui impatiibiliter fuerat illapsus, impatiibiliter est elapsus.* Quartò denique, hic modus fuit decentissimus, & facilis diuinę omnipotentie, quo posito facile intelligitur, B. Virginem potuisse suum foetum emitte sine vlla resistentia partium interiuentium, quia diuina virtute factum est, vt non impedirent,

A quo minus corpus Christi posset in eundem locum subintrare, atque pertransire non immutando illas, neq. ex proprijs locis remouendo.

Dices, naturales vig. strictiores sunt, quam vt intra se possint capere corpus pueri, nisi vel ipsæ dilatentur, vel corpus quasi comprimatur, aut propriarum partium penetrationem subeat. Sed hoc argumentum magis videtur contra Durandum vrgere, quia difficilior intellectu est, & corpus solidum, & grandioris quantitatis transire per poros alterius interiuentis corporis propter dilatationē absque vlla diuisione, vel penetratione. Respondetur ergo potuisse fortasse Christum superiori aliquid, & miraculoso modo nobis ignoto, sui corporis partes intra illas angustas vias collocare sine dilatatione. Secundò, si fortasse intercessit aliquis modus penetrationis propriarum partium inter se, id intelligendum est factum esse absque vlla imperfectione, nec exterioris figurę immutatione, vel si hoc visum fuerit difficile, dici potest cum Abulensi, Parado. 1. cap. 56. sequentibus, & quæstion. 49. in primum caput Matth. corpus Christi per se, & quasi directè exiuisse per naturales meatus. Quod si necessarium fuit secundum aliquas partes sui corporis, quasdam alias partes virginei corporis penetrare, ita factum esse, quia hoc neque imperfectionem includit, neque veritati partus, & natiuitatis derogat, sed in hoc mysterio securius, magisque consentaneum Christianę modestie est, fateri ineffabili, & incomprehensibili modo Christum exiuisse de vtero matris, quam talem modum in particulari curiosius inquirere.

SECTIO III.

Virum Virgo post partum semper virginitatem seruauerit.

Supponendum est, licet virginitas vt ad mores, & virtutem pertinet, non amittatur nisi per voluntariam claustris virginalis ruptionem, aut seminis resolutionem, vt constat ex Diuo Thom. secunda secundæ, quæstion. 152. artic. 1. & quodlib. 6. artic. 18. tamen vt solum dicit corporalem virginitatem, seu integritatem, amitti per quamcunque ruptionem claustris virginalis, siue voluntariè fiat, siue licite, siue illicite, quia hæc virginitas, de qua modo agimus in sola ipsa naturali perfectione, & corporis integritate consistit.

Suppono deinde Beatam Virginem non amisisse hanc corporalem virginitatem per aliquam vim, & inuoluntariam coactionem, nec per concubitum illicitum, nec per aliquem alium extraordinarium modum, vt solet interdum hæc integritas auferri per instrumenta artis Medicæ, necessitatis causa. Hæc enim omnia sunt indecentissima, quæ nullus etiam hæreticus vnquam virgini attribuit, & supra etiam ostendimus nunquam in Virgine fuisse actum turpem. Ostendimus etiam nunquam ægrotasse, ac denique certum est, non fuisse permittendum Deum, vt Beata Virgo hanc vim, vel necessitatem subiret. Tota ergo quæstio ad hoc reuocatur, an Beata Virgo voluntariè, & per actum honestum, qualis est actus matrimonij, amiserit virginitatem. Hæretici dicti Antidicomariani, id est, Mariæ contrarij, affirmarunt Beatam Virginem post partum Christi, filios alios ex Iosepho concepissee. Cuius hæresis authorem fuisse Eluidium testatur Hieronymus lib. contra illum, indicat Ildesofus, lib. de Virginitate Mariæ, c. 2. & Augustinus. fin. hæres. 84. Origenes tamen homil. 7. in Lucam, & Hilarius, can. 1. in Matthæ. Eluidio antiquiores, huius hæresis mentionem fecerunt. Hieronymus

Tertullian.

etiam contra Eluid. facetur Tertullianum in hunc errorem ante Eluidium lapsum esse, & indicat ille vehementer libr. de Monoga. c. 8. libr. de carn. Christi. ca. 23. & saepe aliàs. Hunc verò errorem penè iam extinctum ante annos viginti quinque excitauit Lucas Sternberger, cumque multi ex Nouatoribus secuti sunt, vt referunt Prateol. verbo Lucas Sternberger, & Canisius, lib. 2. de B. Maria.

Prateol.
Canis.

Dicendum verò est B. Virginem perpetuam virginitatem coluisse, neque virum vnquam cognouisse. Est de fide. Et primò probatur vnico testimonio veteris testamenti Ezech. 44. *Porta hac clausa erit, & vir non transibit per eam, quoniam Dominus Deus Israel ingressus est per eam.* Quo loco licet sub metaphora, ad litteram sermo est de Virgine sanctissima, vt ibi testatur Hieronymus, & sentiunt alij Patres, qui ad hanc veritatem confirmandam hoc vtuntur testimonio, scilicet idem Hieronymus Dialogo secundo contra Pelagia. August. serm. 2. & 14. de Natiuit. Ambros. dicta Epist. 81. Chrys. hom. de Ioanne Bap. tom. 3. Damascen. lib. 4. c. 15. & alij. Et cum ipso contextu, & ratione eius optimè quadrat hic sensus, dicitur enim illa porta semper clausa permanens, quia Dominus ingressus est per eam. Vnde additur illa particula, *erit clausa Principi*, id est, in illius honorem, & reuerentiam. Et potest confirmari ex illo verbo Virginis Luc. 1. *Quomodo fiet istud, quo propositum perpetuæ virginitatis ostendit, vt sequenti disputatione latius ponderabimus.* Adducunt etiam nonnulli ex Patribus argumentum ex eo, quod Christus in cruce pendens matrem Ioanni comendauit dicens, *Eccce Mater tua*, & deconuerso, Ioannem matri dicens, *Eccce filius tuus*. Ex hoc enim facto, & verbis, non obscure colligitur, non habuisse alios filios ex Iosepho, aliàs illis potius, quàm Ioanni commendanda videretur, & ideo Christus singulariter dixit, *ecce filius tuus*, id est, quem loco vnici filij tui habeas. Hoc argumentum accipi potest ex Ambros. Luc. 1. & Epist. 79. Epiphani. Hæres. 78 & Hieron. contra Heluidium.

Ezech. 44.
Maria post
partum Vir-
go permanens
Hieronym.August.
Ambros.
Chrysost.
Damascen.

Luc. 1.

Ambros.
Epiphani.
Hieronym.

Secundò præsertim habetur hæc veritas traditione, consensu, & definitione Ecclesiæ, nam in concilijs saepe dicitur Deipara, *Semper Virgo immaculata*, vt in 5. Synod. can. 6. & 6. Synod. Act. 11. dicitur *Maria virginitas ante partum, in partu, & post partum intemerabilis.* Item 7. Synod. Act. 3. in confessione Tarasij. Concil. Lateran. sub Martino. 1. can. 3. Idem tradit Siricius Pap. cum Conc. Rom. in Epistola decretali, quæ habetur tom. 1. Conciliorum, & inter Epistolas Ambrosij est. 86. Idem Ambrosius cum Concilio Mediolan. in rescripto seu Epist. 81. Idem de institutione virginis, capit. 7. Confirmatur hæc traditio, quia in vniuersa Ecclesia *Virginis* nomen absolute dictum, & quasi per Antonomasiam Deiparæ attribui consuevit, vt Aug. notauit in Enchirid. c. 34. Vnde Epiphani. supra siccinq. *Quis vnquam, aut quo seculo ausus est proferre Maria nomen, & interrogatus non statim intulit Virginis vocem? ex ipsis enim nominibus, etiam virtutis signa elucent.* Et hoc modo dicitur in symbolo Apostolorum, *natus ex Maria Virgine.* Sic etiam loquuntur frequenter patres Concilij Ephesini, & Calcedonenis. Athanas. sermone de sanctissima Deipara. Hilar. in can. 1. in Mat. Maximus homi. de cruce, & sepultura Domini, optime, & ex professo Hieron. epistol. 22. ad Eustoch. de custodia virginitatis, vbi de modestia, & pudicitia Virginis eleganter loquitur. Item Greg. Nyss. orat. de sancta Christi Natiuitate. circa med. qui cum Basil. hom. 25. de humana Christi generatione dicit, Mariam dispensatione diuina fuisse matrimonio coniunctam Iosepho, vt ille custos esset famæ, & virginitatis eius, non vt ex illa filios procrearet. Notanda tamen sunt verba, quæ inferius Basil. subdit. Cum enim retulisset sententiam eorum, qui sentiunt, Mariam post Christi Natiuitatem nuptialia opera viro non

August.
Epiphani.Symbolum
Apostolo.
Conc. Eph.
in Chalc.
cedon.
Athanas.
Hilar.
Maxim.
Hieronym.
Greg. Nyss.

Basil.

negasse, inquit. Nos verò, licet nihil hoc doctrine pietatis officeret, nam donec dispensabatur Christi generatio, necessaria erat virginitas, quid vero postea sit factum, ad mysterij huius doctrinam, non anxie coniungendum est: Verum tamen, ne hoc eorum, qui Christum amant, ferre cogantur aures, quod genitrix Dei aliquando desierit esse virgo, has rationes sufficere putamus. Quibus verbis indicare videtur Basilii veritatem hanc ad fidei certitudinem non pertinere. Sed quia existimo hoc semper fuisse certissima fide creditum, exponenda censeo hæc verba solum de Incarnationis mysterio, cui, & miraculose conceptioni, & Natiuitati Christi non est directè contrarius ille error, quamquam reuera aliàs sit contra fidem, & Ecclesiæ traditionem. Vnde August. in lib. de Eccles. dogmatibus. c. 69. firmat, inquit, *fide credendum est, nec blasphemiam Heluidij acquiescendum.*

Tertiò afferri possunt congruentes rationes: quatuor optimas attigit D. Thom. hic artic. 3. Prima est ex parte Christi, nam sicut est vnigenitus patris, ita decuit, vt esset & matris. Nec refert quod Matth. 1. dicatur, *primogenitus Virginis.* Nam (vt notant Damascen. D. Thom. & alij) in Scriptura sacra hæc appellatio non dicit semper relationem ad secundo genitum, sed solum negationem prioris, sicut quando in lege præcipiebatur offerri primogenitus, sine dubio intelligebatur etiam vnigenitus. Notat verò Cyrill. lib. 2. de fide ad reginas in probatione, quod Christus vnus sit Dei filius, ex Euangelio Lucæ, Christum Dominum, idè interdum dici primogenitum, quia inter multos fratres primatum fortitrus est, licet ex semper virgine natus fuerit. Secunda ratio ex parte Spiritus Sancti est, quia non decuit sacrarium Spiritus Sancti humano semine foedari. Tertia, ex parte Virginis, incontinentis enim, & ingrati animi signum fuisset, diuinitus conseruatam virginitatem prodere, & thalamum conceptionis Christi pollueri, vt Siricius Papa loquitur. Quarta huic similis est ex parte Iosephi, qui (vt Euangelium indicat) erat singulariter iustus, & omnia mysteria probe nouerat. Vnde non est verisimile ausum fuisse B. Virginem attingere. Vnde Bernard. ait castitatem eius fuisse in Patriarcha Ioseph præfiguratam. Quinta sit, quia decuit consilium virginitatis non tantum à Christo, sed etiam ab eius matre perfectissimè custodiri, vt omnibus virginibus Euangelij ipsa esset perfectum virginitatis exemplum. Propter quod à sanctis Patribus, *dux, magistra, & virgo Virginum* appellatur.

Sed vrgebat contra hanc varietatem Heluidius Obiectio: ex Matth. 1. *Cum esset desponsata mater Iesu, Maria, Ioseph, antequam conuenirent, inuenta est in vtero habens de Spiritu Sancto.* Et infra. *Non cognoscebas eam, donec peperit filium, nam prior particula indicat habuisse animum conueniendi, & propter hanc causam fuisse matrimonio coniunctos: posterior verò particula, donec, significat post partum Christi cognouisse illam.* Respondent Patres vtraque particula solum negari, quod eo tempore factum non erat, nihil verò affirmari, quod posteriori tempore efficiendum esset, vel factum sit. Sensus ergo prioris particula est, *antequam conuenirent*, id est, sine eorum coniunctione, vt si vulgari sermone quis dicat, *antequam sacrum audirem, discessi.* Non indicat postea audisse, nec habuisse animum audiendi. Sic Matthæi 6. dicitur. *Scit pater vester, quid opus sit vobis, antequam petatis*, id est, vobis etiam non petentibus. Ita D. Thom. hic, ex Hieronym. contra Heluid. Idem est sensus alterius particula, *donec*, tantum enim negat id fuisse factum vsque ad illud tempus, vt late tractat August. lib. 83. quæstion. q. 69. id comprobans ex illo Psalmo 109. *donec ponam inimicos tuos, & alijs similibus.* In quibus illud obseruatione dignum est, solere præcipue hac particula indicari tempus illud, in quo potissimum existimari posset id euenisse,

Augustin.

D. Thom.

Matth. 1.

Christus cui
dicatur in
Euangelio
primogeni-
tus.

Cyrill.

Sirici. Papa.

Bernard.

Obiectio.

Matth. 1.

Responsio.

Matth. 6.

D. Thom.

Augustin.
Psal. 109.

Particula
duces, in
scriptur.
quomodo
scriptur.

nisse, quod factum esse negatur, vt Genes. 8. dicitur
 misit coru[m], qui non reuertebatur, donec siccarentur a-
 que. Si enim aliquo tempore esset reuersurus, ma-
 ximè illo, quo aquæ terram operiebant, nam post
 illam excitatam non erat curuere[re]tur, dum ergo
 negatur rediisse, donec terra exsiccaretur, non
 affirmatur postea rediisse, sed potius tanquam pe-
 se notum, & clarum relinquitur, multo minus pos-
 se esse reuersum. Sic ergo in præsentis testimonio
 negatur coniunctio cum marito vsque ad filij p[ar]-
 tum, quia eo tempore videri poterat necessaria: de
 sequenti vero tempore non affirmatur, imo vt cla-
 rum supponitur, multo minus eo tempore inter-
 uenisse. Ita notantur (præter Hieron. Basl. Damas.
 Epiph. & alios supra citatos) Ambros. lib. de Noë,
 & arca. capit. 17. & Gregor. 8. Moral. cap. 4. 6. significat
 etiam August. lib. 1. de Trin. c. 8. Bernard. homil. 72. in
 Cantic. Chrysost. homil. 5. in Matth. quem Theoph.
 & Euthym. ibi imitantur, Ansel. 1. ad Corinth. 15. &
 hanc esse censeo litteralem expositionem. Quidam
 vero aliter exponunt, scilicet, antequam conuenissent,
 non quoad totum, in quo nunquam conuenerunt,
 sed quoad cohabitationem in eadem domo, quomodo
 postea conuenerunt. Similiter, quod dicitur,
 non cognouit eam; non ad carnis, sed ad mentis co-
 gnitionem refertur, quia antequam Virgo filium
 pareret, Ioseph non satis eius dignitatem, & excel-
 lentiam agnoscebat, in qua cognitione postea ma-
 xime profecit, vt Epiphani. supra indicat, & Chry-
 sost. homil. 5. imperfecti. Sed non placet hæc. Prior
 quidem pars verbi conuenissent, plus significat, quam
 cohabitationem in eadem domo, præsertim, quia
 existimo eo tempore, iam cohabitasse Mariam &
 Ioseph. Posterior vero pars, quia non satis quadrat
 contextui. Multo autem minus verisimile est, quod
 D. Thom. in catena refert, ex Hilario, quod in eo
 inuenire non potui, hoc esse referendum, ad sensum
 visus: vultus scilicet Moyses videri non poterat præ
 claritate virtutis sui, ita nec B. Virgo, quam diu filium
 in ventre portauit.

Hieronymus
Basl.
Damas.
Epiph.
Ambros.
Greg. Papa.
August.
Bernard.
Chrysost.
Theophyl.
Euthym.
Anselmus.

Epiphani.
Chrysostom.

D. Thom.

SECTIO IV.

*Quomodo Christus legitur habuisse fratres, si-
ter eius semper virgo permansit.*

VNum ex præcipuis fundamentis, quo Heluidius nitebatur, erat, quia in Evangelio saepe fit mentio quorundam fratrum Christi, & ipse dicebat fuisse filios Virginis ex Iosepho : & ideo oportet diligenter explicare, qui isti fuerint, & cur fratres Christi dicantur. Quod D. Tho. tetigit in hoc art. 3. ad 5. & 6.

Prima igitur sententia in presenti questione fuit Heluidij asserentis, hos *fratres Domini* fuisse filios Beatæ Virginis, quoniam cum Christus vt homo nõ habuerit patrem, necessarium putauit eos fuisse filios matris eius, vt possent eius fratres appellari.

Secunda sententia, & grauiſſimorum Patrum fuit, hos fuiſſe filios ſancti Ioseph, non ex Beata Virgine, ſed ex alia vxore, quam ante Virginem duxerat. Vnde fit ita fuiſſe hos dictos *fratres Domini*, ſicut Ioseph dictus est *pater eius*, ſcilicet appellatione, & extimacione, & *veluti quadam adoptione*, vt aliquando dixit Auguſtinus contra Fauſt. Aſſerunt autem qui ita ſentiunt, Ioseph prius, quam Mariam Virginem duceret, habuiſſe vnam, vel forte plures vxores, ex quibus genuit Iacobum fratrem domini, & fratres eius. Cuius rei probabile argumentum eſt, quia Ioseph iam erat ſenex, cum duxit Virginē, vt videtur eſſe communis traditio Eccleſiæ, quare frequens, ac vulgaris pictura offendit, ergo non eſt veriſimile toto illo tempore abſtinueiſſe à nuptiis, cum in lege veteri continentia non eſſet in eſtimatione, & dignitate: duxit ergo vxorem illa etate, ex qua veriſimile etiam eſt habuiſſe filios, nam ſteſilitas, tunc quoddam genus opprobrijerat. Vnde

credi potest, Deum non priuasse illum hoc benefi-
cio. Hæc fuit communis sententia Græcorum, quam
docuit Epiphani. hæres. 51. ante med. & hæres. 78. &
in Anchorato, Theophylact. Matt. 23. & 27. & Ioan.
19. & ad Galat. 1. & 1. ad Corint. 9. sequitur Euthym.
Math. 12. & 27. 8. Ioan. 19. Oecumen. super Acta A-
post. in principio, & c. 2. Idem Euseb. lib. 2. hist. c. 1.
Neciphor. libr. 1. c. 7. cum 21. & lib. 2. c. 3. vbi in hanc
sententiam refert Hippolyt. Portuensensem, & libro 3.
c. 10. Origen. Matth. 13. vbi dicit, hanc sententiam in-
uentam esse ad perpetuam Beatæ Mariæ virginita-
tem tuendam. Idem Gregor. Nyss. orat. 2. de Refu-
t. Christi. Ex Latinis docuit hoc etiam Hilar. can.
1. in Matt. & Ambrad Galat. 1. & de institutione vir-
ginis capit. 6. Nec contradicit August. in expositione
eiusdem epistolæ, vbi sub disinctione inquit, Iaco-
bi domini fratrem, vel ex filijs Ioseph de alia vxore,
vel ex cognatione Mariæ matris eius, intelligi debe-
re. Eandem sententiam secutus est Platina in vita D.
Petri, quàm cum sub disinctione, vtriusq; dicam.
Addit verò Origenes opinionem hanc ortam fuisse
ex quodam Euangelio Hebræorum, Petro ascripto,
aut Iacobo, quod à Seleucio hæretico scriptum esse;
testatur Innoc. 1. epist. 3. ad Euper. cap. 7. Aug. libr. de
fid. cont. Mani. c. 38.

Tertia sententia hic referri poterat asserens, hos dici fratres Domini, quia erant filij fororum Virginis, & nepotes S. Annæ. Sed infra occurret commodior locus illum tractandi.

Dicendum ergo primò est, hos fratres Domini non fuisse filios B. Virginis, idque non solum certa fide, & traditione haberi, sed etiam ex Evangelistis colligi posse. Prior pars huius assertionis ex præcedenti sectione constat, cum ostensum sit Deiparam perpetuo virginem permanisse. Posterior pars probatur, quia ex Evangelistis colligi potest, hos qui dicuntur fratres, habuisse aliam matrem, præter Vir-

nem. Quod ita probatur. Nam Ioan. 19. legimus fuisse iuxta crucem tres mulieres, matrem Domini, fororemque eius Mariam Cleophae, & Mariam Magdalena. Matt. autem 27. & Mar. 15. numerantur Maria Magdalena, Maria Iacobi, & Ioseph mater, & mater filiorum Zebedai, seu Salome (vt Marcus inquit) illam verò matrem Iacobi, & Ioseph (qui alius locis dicuntur fratres Domini) non fuisse Deiparam, certum esse videtur. Primò, quia vbicunque fit mentio Deiparae cum aliis mulieribus, ipsa primo loco numeratur, prout dignitatem eius decebat, vt patet Ioan. 19. vel certe vltimo loco, & singulariter separata ab alijs, vt Act. 1. cum mulieribus & Maria matre Iesu. Et confirmatur secundo, quia Matth. c. 28. agens de Resurrectione Christi sic inquit. *Vespere autem Sabbathi, quæ lucefit in prima Sabbathi; venit Maria Magdalena; & altera Maria videre sepulcrum.* Vbi constat illam alteram Mariam fuisse, quam c. 27. vocauerat *Mariam Iacobi & Ioseph matrem*; de qua ibidem subdiderat. *Erat autem ibi Maria Magdalena, & altera Maria sedentes contra sepulcrum*, quod ex Marc. 16. apertius colligitur, & Luc. 24. illa ergo Maria Iacobi, non erat B. Virgo. Probatur consequentia argumento facto, quia inter illas duas Marias de Magdalena fit mentio precipua & indicatur fuisse feruentiorem in fide, & charitare, & in privilegio, quod à Christo suscepit videri illum ante alios in die Resurrectionis, vt patet ex Mar. 15. At verò, si Maria Iacobi fuisset Beata Virgo, in nulla istarum rerum fuisset Magdalena postposita. Vnde est tertium argumentum, quia incredibile est B. Virginem fuisse aliquam ex mulieribus, quæ ad vnguendum corpus Christi mortuum tanta follicitudine iuerunt in die resurrectionis, quia (vt ex ipso facto, & Evangelii colligitur) quâvis illæ mulieres, piè agerent, imperfectam tamen habebât fidem, magnâ ignorantia circa Christi mysteria laborabant. Adde Luc. 24. deliramenta vifa esse Apostolis, quæ hæc Maria Iacobi cum aliis narrauit.

Quis

Bernard.

Quis autem credat tam fuisse stupidos, ut non maiorem fidem, & reuerentiam illi deferrent, si mater Domini fuisset? Vnde Bernard. tractans de passione Domini, c. 2. dicit, Deiparam non fuisse officiosam circa corpus Domini defunctum, quia de fide Resurrectionis eius erat certissima, & in omnibus mysterijs ab Spiritu Sancto edocta, & instructa. Et communis Ecclesiæ sensus esse videtur B. Virginem domini gloriosum expectasse aduentum filij, eiusque ibidem, ante omnes alios conspectu meruisse frui.

D. Thom.

Quartò, est optima coniectura D. Thom. hic artic. 3. ad 6. B. Virginem in Euangelio non cognominari nisi à filio. Appellatur enim *Mater Iesu*, vel de qua

Luc. 24. Act. 1.

natus est Iesus. Vnde Lucas, qui in Euangelio, cap. 24. alteram Mariam Iacobi nominauerat, Act. 1. Virginem vocat Mariam matrem Iesu, propter quod ab Ignatio

Ignat.

appellatur *Maria Iesu*, quia hæc erat maxima eius dignitas. Cur enim prætermisso Christo vocaretur *mater Iacobi & Ioseph*, si illa eadem esset *mater Iesu*? Quinto tandem hoc docent Patres, Hieronym.

Hieronym.

Match. 12. & 27. & contra Heluid. & lib. de viris illustribus in Iacobo, Beda lib. 4. in Marcum cap. 4. D. Thom. lect. 4. in capit. 11. Ioan. Euthym. suo. ca. 68. in Matthæ. 27. ubi contrariam sententiam absurdam vocat.

Beda.

D. Thom.

Euthym.

Ex his ergo aperte concluditur, quod intendimus, scilicet, Iacobum, & Iosephum non fuisse filios B. Virginis, sed alterius Mariæ, & tamen isti dicuntur, *fratres Domini*, ergo hæc appellatio non inde sumpta est, quod ex eodem vtero fuerint nati. Eadem autem ratio est de omnibus alijs, quibus hæc appellatio in Scripturis tribuitur.

Secundo, colligo lapsos fuisse nonnullos antiquos ex Græcis, qui existimarunt B. Virginem fuisse illam Mariam, quæ cum Magdalena venit ad vngendum Christum in die Resurrectionis. In qua sententia fuerunt Greg. Nyss. & Theoph. locis supra citatis, & Niceph. lib. 1. hist. c. 33. & indicat Sedulius lib. 5. Paschalis circa finem, dicit enim, Virginem in die Resurrectionis iussu summo mane ad corpus Domini vngendum. Est enim hæc sententia ab omni ratione aliena, ut ostendi. Intelligendum est autem, hos autores non sensisse cum Heluidio, quia non dicunt, B. Virginem vocari *matrem Iacobi & Ioseph*, quia illos genuisset, sed quia erat sponsa Ioseph, cuius ipsi erant filij, Vnde inconstanter loquitur Niceph. qui illam Mariam Iacobi dicit fuisse uxorem Iudæ Apostoli, sentiens illam Mariam, quæ iuit cum Magdalena ad sepulchrum, non fuisse Mariam Iacobi, quod repugnat Euangelio, sed de his mulieribus multa ibi commentatur Nicephorus, quæ nec auctoritatem, nec fundamentum habent.

Greg. Nyss. Theophyl. Nicephor. Sedul.

Nicephor.

Tertiò, pro infra tractandis, probabiliter ex dictis colligo, Mariam Cleophae sororem Virginis, cuius Ioann. meminit. c. 19. esse eandem, quæ ab alijs dicitur, *Maria Iacobi & Ioseph*, quæ sententia Hieronymi contra Heluid. quam tenet etiam D. Thom. lect. 5. super ad Galat. 1. & Chryso. homil. 19. in Matt. ubi dicit Mariam Iacobi fuisse sororem matris Domini. Constat autem in Ioan. 19. Mariam Cleophae vocari *sororem Domini*, & probatur. Quia in Evangelij præter B. Virginem, & Mariam Magdalenam, non fit mentio alterius mulieris sectatricis Christi, quæ Maria vocaretur, nisi vnus tantum. Nam mater filiorum Zebedæi nunquam vocatur *Maria* sed *mater tantum filiorum Zebedæi*. Quod etiam ex Euangelio Matthæi non obscure colligitur, cum ita loquitur, *Maria Magdalena, & altera Maria*: indicat enim in toto illo negotio passionis, & Resurrectionis Christi, non interuenisse nisi alteram Mariam præter Magdalenam, quia de B. Virgine ibi non erat mentio, nec esse poterat, ut dixi: ergo illa Maria, cuius Matthæus & Ioannes meminerunt, erat eadē, igitur *Maria Iacobi* est eadem, quæ alio nomine ap-

Ioan. 19.

Hieronym.

D. Thom.

Chryso.

pellatur *Maria Cleopha*. In Scriptura enim feminae interdum à filijs, interdum à maritis cognominantur. Hæc ergo quæ *Mater Iacobi & Ioseph* dicitur, dicitur etiam *Maria Cleopha*, quia fortasse illius erat vxor (ut infra dicam); Hunc autem Cleopham fuisse fratrem Iosephi sponfi Virginis Euseb. ex Hegesip tradit, lib. 3. hist. c. 10. alias 11. & Nicepho. lib. 1. c. 33. & lib. 3. c. 9. idemque multi ex antiquis auctoribus sequuntur. Quod proijs, quæ dicemus, annotandum est.

Euseb. Hegesip. Nicephor.

Dico secundò, Hi, qui in Euangelio dicuntur fratres Domini, non fuerunt à Ioseph sponso Virginis geniti, neque hac de causa illo nomine appellantur. Hanc conclusionem docuit Beda Ioann. 2. Mar. 6. & Luc. 9. Theod. ad Gal. 1. Ansel. Matth. 12. &

Beda. Theodorus. Anselmus.

probat per primo, testimonio omnium illorum Patrum, qui docent, Beatum Iosephum fuisse Virginem. Hieron. in Matt. & lib. contra Heluid. in fine, relinquitur, inquit, virginem permanisse cum Maria, qui Pater Domini meruit appellari August. serm. 14. de natiuitate. introducit Angelum ita loquentem cum Ioseph. Habe ergo, Ioseph, cum maria coniuge tua communem virginitatem membrorum, quia de virginis membris virtus nascitur Angelorum. Sit Maria sponsa Christi in carne sua virginitate seruata, sis autem & tu Pater Christi, cura castitatis, & honorificentia. Et infra, gaude Ioseph virginitati Maria, qui solus meruisti virginalem affectum possidere coniugij, quia per meritum virginitatis ita separatus es à concubitu vxoris, ut pater dicaris Saluatoris. In quibus verbis non solum veritatem docet, sed etiam congruentissimas rationes indicat. Idem

Hieron. August. Ioseph. Maria sponsa Virgo semper fuit.

Rupert. libro. 1. de glor. a, & honore filij hominis in Matth. quod confirmat: tum quia decuit virginem permanisse eum, qui Pater Domini meruit appellari: tum etiam, quia cultus futurus erat virginitatis Mariæ. Quam congruentiam ita confirmat D. Thom. lect. 5. in Epistola ad Galat. quia si Dominus noluit matrem virginem, nisi virgini commendare, quomodo sustinisset sponsum eius non fuisse, & perstitisse virginem? & eandem sententiam indicat Bernard. serm. 2. in Missus est, circa finem. Clarius eam docet Hugo de S. Victor. quæst. 5. in Epist. ad Galat. Petr. Damian. epist. 11. cap. 4. dicit hanc esse Ecclesiæ fidem, id est, vniuersalem ac piam credulitatem. Eam denique communiter secuti sunt scholastici in 4. dist. 30. vbi Palud. q. 2. artic. 2. Maior. quæstio. 4. & alij, quos referemus artic. sequenti, vbi D. Thom. dicit, Ioseph simul cum Maria virginitatem vouisse. Sequitur etiam Gerson. sermone de natiuit. Mariæ, consideratione. 3. Lipoma. in vita sancti Ioseph. Secundò probatur concludio, quia ex dictis in prima conclusione constat, matrem Iacobi, & Ioseph fratrum Domini, simul vixisse cum Beata Virgine, ergo non est verisimile fuisse uxorem Iosephi, neque illum habuisse simul duas viuentes uxores. Primò, quia licet in lege veteri interdum licuerit duas simul habere uxores, tamen neque constat illam consuetudinem, vsque ad Christi tempora durasse, nec probabile est Ioseph ea fuisse usum, præsertim cum pauper esset, nec facile posset tantam alere familiam

Rupert.

D. Thom.

Bernard. Hug. Vict. Petr. Dam.

Palud. Maior.

Gerson. Lipomans.

Secundo, quia non decebat Beatam Virginem secum habere sociam eiusdem mariti coniugem, neque habere virum, qui affectum suum, & officium cum alia communicaret, sed illud maxime indecens erat, quod eodem nimirum tempore, quo cum Virgine habitabat, mulierem aliam cognosceret. Tertiò, maximum impedimentum illi fuisset ad ministerium, & officium, ad quod assumebatur. Oportebat enim esse expeditum, & liberum omnibus alijs curis, & obligationibus, ut posset Virgini, & puero Iesu deferuire, & cum eis itinera agere, & c. Quarto, satis videtur hoc colligi ex verbo Angeli Matth. 2. Ioseph fili David, noli timere accipere Mariam coniugem tuam, ubi indicatur vnam tantum habuisse coniugem, & præsertim vocatam Mariam, illa ergo

Matth. 2.

Maria

Maria Iacobi non erat vxor sancti Iosephi, ergo nec eius filij erant geniti à Ioseph. Supponimus enim, & illos fuisse legitime natos, & Iosephum virum iustum non fuisse fornicarium. Tertiò probatur, quia in Euangelio habemus alios parentes horum fratrum Domini præter Ioseph, nam Iacobus minor, & frater Domini dicitur Iacobus Alphaei, Matthæ. 10. Marc. 3. Luc. 6. Act. 1. in quibus locis alter Iacobus maior dicitur Iacobus Zebedei, constat autem sic esse dictum, quia erat filius eius, non ergo erat filius sancti Ioseph. Quis enim audeat dicere eundem esse Alphæum, qui Ioseph? aut ipsorum Virginis fuisse binominum, vel aliter appellari in Euangelio, quam Ioseph.

Matth. 10.
Marc. 3.
Luc. 6.
Act. 1.
Matth. 27.
1. Matthe. 1.

Obiectio.

Responsio.

Matth. 10. 13.

Act. 1.

Euseb.

Nicéphorus.

D. Hieron.

Augustin.

Beda.

Ioannis 10.

Deuter. 17.

Genes. 11. 13.

Genes. 29.

Hieronymus.

Epiphanius.

Augustin.

Epiphanius.

Augustin.

Epiphanius.

Augustin.

Epiphanius.

Augustin.

Epiphanius.

Augustin.

Epiphanius.

Augustin.

Epiphanius.

Augustin.

Epiphanius.

Augustin.

Epiphanius.

Augustin.

Epiphanius.

Augustin.

A Declarandum verò breviter superest, quamnam fuerit propinquitat horum, qui fratres Christi dicuntur, cum ipso Christo. Fuit enim vulgaris, quædam sententia hos fratres Domini fuisse consobrinos Christi filios sororum Virginis. Dicunt enim Annam matrem Virginis post mortem Ioachim nupsisse alteri viro, qui Cleophas nominaretur, & ex illo peperisse Mariam Cleophas matrem Iacobi, & aliorum ex fratribus Domini. Rursus verò, defuncto Cleopha Annam nupsisse alteri, scilicet Salome, & ex eo tertiam peperisse filiam, quam in Euangelio dicunt vocari Mariam Salome, & matrem filiorum Zebedæi, Ioannis scilicet Evangelistæ, Iacobiq; maioris. Hanc sententiam docuit Glossa ordinaria super cap. 1. epist. ad Galat. & Hugo de Sancto Victore ibidem in q. supra citata, quam sequitur Echius in sermone de festiuitate sanctæ Annæ: & fauet Beda, Act. 1. dicens Mariam Iacobi fuisse materem Christi, atq; adeo naturalem sororem Virginis, & idem habet Glossa interlinealis Act. 1. Deniq; Ioan. 19. expressè vocatur Maria Cleophas (vot. Maria Virginis. Diximus autem supra, hanc eandem esse Mariam Iacobi. Vnde Hieron. contra Heluid. apertè docet hanc Mariam Iacobi fuisse sororem Virginis. Idem habet Mart. 12. & 27. idem in lib. de scriptoribus Ecclesiasticis in Iacobo, & Isid. in li. de vita & morte Sanct. Patrum.

Gloss. ordi.
Hug. Vich.
Echius
Beda.

Gloss. interlin.
Ioan. 19.
Hieronymus.

Isidorus.

Sed hæc sententia nec verisimilis est, neque vllonititur probabili fundamento. Primum, quia (vt ex antiqua Patrum traditione ostendimus) Anna vltimè ad senilem ætatem sterilis fuit, posteaq; diuino dono Virginem concepit, qui ergo credibile est post partum Virginis & mortè Ioachim, ad secundas, & tertias transisse nuptias? Secundo, quia supra ex Euangelij ostendimus, præter B. Virg. & Mariam Magdalenam non fieri mentionē nisi alterius Mariæ, ergo sine fundamento duæ aliæ introducuntur. Et quamvis alia ratione probabiliter admitti possent, distinguendo Mariam Iacobi à Maria Cleophas (vt facit Gregor. Nyss. orat. 2. de Resurrect. quem alij sequuntur) tamen quod hæc opinio dicit de Maria Salome, omnino est improbabile, & non satis consideratum. Quia in Euangelio nunquam hæc vocatur Maria, sed simpliciter Salome, vt patet Marc. 15. quod non est nomen viri, sed femina, vt rectè Hieronym. notauit, & ex Iosepho, & Hegesippo, & aliis historiographis constat. Nam sicut à Ioanne, Ioanna ita à Salomone, Salome dicta est. Et verisimile est (quod notauit Origenes, tract. 35. in Matthæum sub finem) hanc Salome fuisse matrem filiorum Zebedæi. Nam Matthæus cap. 27. & Marcus cap. 15. earundem trium mulierum videntur facere mentionem, & aliter vocat tertiam illarum matrem filiorum Zebedæi, alter verò Salome. Quod autem hæc fuerit filia Beatæ Annæ, & quod filij Zebedæi fuerint consobrii Christi, gratis consuetum est sine testimonio Scripturæ, vel alicuius antiquæ historiæ. Tertiò docuit B. Virginem vnigenitam esse matri suæ, vt certius constaret miraculosè fuisse in fœcunditate, & ex sterili conceptam, & ita obseruatum videmus in illustrioribus personis, quæ hoc modo conceptæ sunt, vt in Isaac, Ioanne Baptista, & similibus. Quarto, nec D. Hieronym. nec vllus ex antiquis Patribus historiam hanc de triplici Maria, tribusque filiabus Annæ docuit. Nam Hieronym. cum alijs antiquis supra citatis solum Mariam Cleophas dicunt esse sororem Virginis, quod etiam dicit Euangelium: alterius autem sororis non meminerunt, sicut neq; Euangelium. Quomodo autem illa fuerit soror, nō explicant: non est autē necesse fuisse sororem naturalem in primo gradu. Nam sicut supra dicebamus consobrinos, vel consanguineos vocari fratres in Scriptura: ita feminae vocantur sorores, propter aliquem consanguinitatis gradum. Adde præterea, quamvis admitteremus Annam habuisse

Gloss. interlin.
Ioan. 19.
Hieronymus.

Isidorus.

Greg. Nyss.

Marc. 15.

Hieronymus.

Iosephus.

Hegesipp.

Orig.

Matth. 27.

Marc. 15.

Hieronymus.

ali.

Virgo unigenita Ioa-
chim, & An-
na.

Euseb.

Epiphani.

D. Thom.
Euthym.
Theophyl.
Iansen.
Canus.
Quinam in
Euangelio
fratres Chri-
sti dicantur,
& quomodo

Euseb.
Hegesip.

Chrysost.

August.

Dubium.

aliquam aliam filiam præter Virginem, conuenientius foret consequenter asserere illam fuisse filiam Ioa-
chim, quam illas secundas, & tertias nuptias Annae confingere, grauitati, ac temperantiæ illius parum consentaneas, & amori, quem erga Beatam Virginem habuisse credendum est. Quamquam neque hoc verum esse existimem, nam fere omnes antiqui Patres explicantes primum caput Matthæi, & genealogiâ Christi, docent, vel supponunt Beatam Virginem fuisse unigenitam, & hæredem parentis sui Ioa-
chim. Quod sanè dignitatem eius maxime decebat. Adde deniq; si ætatum, ac temporum ratio diligenter supputetur, facile intelligi posse, Simonem, qui fuit vnus ex fratribus Domini, & postea successit Iacobo in Episcopatu Ierosolymitano, & tandem (teste Euseb. lib. 3. hist. cap. 10. & 26) martyrio affectus est decimo Traiani anno, cum ad centesimum, & vigesimum, ætatis suæ annum peruenisset, constare inquam posse, hunc Simonem pluribus annis fuisse ætate grandiorē Christo, quod aperte repugnat cum prædicta opinione. Quia cum B. Virgo conceperit Christum, statim ac fuit apta ad concipiendum, si Simon erat filius minoris sororis Virginis, necesse est, vt post Christum fuerit conceptus. Et fere idem argumentum de Iacobo fieri potest, qui septimo Neronis anno, hoc est sexagesimo tertio, à natiuitate Christi mortuus est, si tamen verum est quod Epiphani. addit hæref. 78. illum, cum nonagesimum sextum ætatis annum ageret, martyrio fuisse coronatum. Et fere eodem argumento concludi potest, Ioannem Euangelistam non fuisse filium tertie sororis virginis, quia oportuisset aliquot annos natum fuisse post Christum: cum tamē constet in principio imperij Traiani, ab ortu Christi centesimo anno, cum ipse iam nonagesimum nonum ætatis annum ageret, defunctum esse. Propter quæ merito D. Thom. lect. 5. super ad Galat. 1. historiam hanc de tribus filiabus Annæ rejicit. Et eiusdē sententiæ videntur esse Euthym. & Theophyl. Ioan. 19. Iansen. c. 143. concordia. Canisius lib. 7. de B. Maria. cap. 4. circa finem, & indicat Canus lib. 11. de locis. ca. 5. ad 2.

Quartò ergo dicendum est, incertum esse, propter quem gradum consanguinitatis, vel propinquitatis hi fuerint dicti fratres Christi, imò neque an verè consanguinei fuerint, vel tantum putati. Et si humanæ historiæ fides habenda est, ex illa solum colligitur, hos fuisse existimatos consobrinos Christi ex parte Iosephi existimati Patris eius. Hoc ita declaratur. Nam (vt supra ex Eusebio lib. 3. hist. cap. 11. & Hegesippo retulimus) Cleophas erat frater Iosephi sponsi Virginis, & Simeon frater Domini, erat filius Cleophas (vt ex eisdem authoribus retulimus) & Maria mater Iacobi, & Iosephi, est eadem cum Maria Cleophas, sic dicta, quia erat vxor eius, ergo qua ratione Ioseph existimatus est pater Christi, eadem Cleophas habere potuit Patris Christi, & filij eius consobrini Christi, hac ergo ratione appellari potuerunt fratres Christi. Hæc sententia sic explicata sumitur ex pluribus authoribus citatis, & ex Chrysost. Act. 1. & homil. 5. in Matth. dicit Iacobum fratrem Domini, ita esse vocatum, fratrem Domini, sicut Ioseph appellatus est pater eius. Miror tamen, cur ibi Chrysost. numeret Ioannem inter fratres Domini, cum in Euangelio nunquam hoc nomine nuncupetur. Approbat etiam hanc expositionem Aug. lib. 9. super Matt. q. vlt. Et hinc etiam intelligi potest, cur Maria Iacobi dicta fuerat soror virginis, quia nimirum ambæ erant vxores duorum fratrum, & ideò inter se sorores dicebantur.

Vna tantum superest difficultas circa dicta, quæ hoc loco prætermittenda non est. Nam in Euangelio Iacobus minor frater Domini, dicitur Iacobus Alphæi, ex quo supra docuimus fuisse filium eius. Quomodo ergo nunc dicimus fuisse filium Cleo-

phæ? quo loco sese insinuat grauis illa quaestio, an Iacobus Alphæi fuerit idem, qui Iacobus frater Domini, iustus appellatus, & primus Ierosolymitanus Episcopus ab Apostolis constitutus. Est enim grauiusimorum virorum opinio, qui hos distinctos fuisse sentiunt, atq; adeò non duos tantum, sed tres fuisse Iacobi nomine appellatos, duos ex numero duodecim Apostolorum, scilicet Iacobum Alphæi, & Zebedæi, & tertium cognominatum, iustum, & fratrem Domini. Hæc sententia sumpta est ex Clemente in libris recognitionum, in quibus sæpè videtur distinguere Iacobum fratrem Domini à duobus Apostolis Iacobi nomine appellatis. Sed quia illi libri apocryphi censentur, apertius, & probabilius fundatur hæc opinio in autoritate eiusdem Clementis, lib. 2. constit. Apostolicar. c. 59. vbi hunc Iacobum videtur inter septuaginta duos discipulos numerare, dicens. Nos qui digni facti sumus, vt essemus testes aduentus ipsius, cum Iacobo fratre Domini, & aliis septuaginta duobus, & septem diaconis. Sed hic locus etiam exponi posset. Clarius ergo in lib. 6. c. 12. & 14. sigillatim numerat duodecim Apostolos, & inter eos Iacobum Zebedæi, & Iacobum Alphæi, & postea addit, Iacobum fratrem Domini, & Paulum. Idem fit expresse in Missa, qua vtuntur Æthiopes in quadam deprecatione per Apostolos, & alios sanctos. Et hanc sententiam secutus est Epiphani. hæref. 76. Epiphani. & Dorotheus in synopsi, & Nicepho. 2. lib. hist. c. 44. Dorotheus. Et insinuat Cyri. Ierosol. catech. 14. eandem secutus Nicephor. fuit Hieron. Isai. 17. & ad Galat. 1. & in eam videntur inclinare omnes, qui dicunt, Iacobum minorem fuisse filium Alphæi, Iacobum autem fratrem Domini filium vel Iosephi, vel Cleophas, vt Chrysost. Theodoret. Theophyl. & alij supra citati. Fauet etiam huic sententiæ Anacletus Papa in episto. 2. decretali, vbi primum ait Iacobum fratrem Domini fuisse ordinatum Episcopum Ierosolymitanum à Petro, Ioanne, & Iacobo Apostolis: indicat ergo illum non fuisse Apostolum, quia infra ipse subdit omnes Apostolos à Christo accepisse parem potestatem. Vnde communis sententia est omnes fuisse immediatè à Christo, vel Spiritu Sancto Episcopos ordinatos, ergo Iacobus, qui ordinatus fuit ab Apostolis, fuit extra Apostolorum numerum. Fauet præterea Nicol. 1. ad referipta Bulgarorum. cap. 92. quem refert Turria in schol. ad Clementem lib. 6. c. 10. pag. 81. vbi dicit eas Ecclesias habendas esse patriarchales, in quibus Apostolos sedisse constat, scilicet Romanam, Alexandrinam, & Antiochenam. Et infra dicit, Ierosolymitanam Ecclesiam, etiam esse in honore habendam, sentit ergo Iacobum, qui in illa sedet, non fuisse Apostolum. Tandem videtur posse colligi hæc sententia ex 1. ad Corinth. 15. vbi Paul. de Christo post Resurrectionem loquens, inquit, Visus est Cepha, & post hoc vndecim, deinde plusquam quingentis fratribus, deinde visus est Iacobo, deinde Apostolis omnibus, deinde tanquam abortiuo visus est mihi. Quibus verbis videtur ab Apostolis Iacobum distinguere. Quod si vera est hæc sententia, facile expeditur difficultas tacta, nam cum hæc personæ distinctæ fuerint, quamuis eodem nomine appellata, nil mirum est, si diuersos patres habuerint, Alphæum scilicet & Cleopham.

Altera verò opinio est, tantum fuisse duos Iacobos discipulos, & Apostolos Domini, atque ita eundem fuisse Iacobum minorem, & Alphæi, cognominatum iustum, & fratrem Domini, Apostolum, & primum Ierosolymorum Episcopum. Quæ sententia est sine dubio verior, & solidior, vt latè probat Hieronym. contra Heluid. & tener Euseb. Cesariensis. lib. 2. hist. c. 1. cum Clemen. Alexan. lib. 6. Stromat. idem Isidor. lib. de vita, & obitu sanctorum Patrum, & sentit Chrysostom. homil. 47. in Ioann. vbi dicit Iacobum fratrem Domini fuisse Apostolum, & hoc Isidor. mil. 42. in Matth. vbi dicit, Iacobum Alphæi fuisse lapi-

lapidatum à Iudæis; & homilia 33. dicit Iacobum Alphæi, & Iudam Thadæum fuisse fratres. Et colligitur potest primo hæc sententia ex Paul. ad Galat. 1. vbi Iacobum fratrem Domini Apostolum vocat; Alium autem Apostolorum vidi neminem, nisi Iacobum fratrem Domini: cum tamen in Scriptura nullus vocetur Apostolus præter duodecim, & Paulum, & c. 2. hunc Iacobum columbam Ecclesiæ vocat cum Petro & Ioanne, significans fuisse eisdem dignitatis & autoritatis. Vnde Actor. 15. in Concilio Apostolorum Iacobus Apostolica autoritate sententiam dicit. Præterea, Canonica epistola, quam à Iacobo scriptam habemus, scripta sine dubio fuit à Iacobo Ierosolymorum Episcopo, vt est omnium communis sententia, vt patet ex Hieronym. libro de Scriptor. Eccles. in Iacobo, & Euseb. libro 2. histor. capite 22. Vnde & ad Iudæos dispersos ex Ierusalem scripta est, & tamen, & in titulo eius, & in Concilio Trident. sess. 4. scripta à Iacobo Apostolo dicitur. Quod etiam affirmat idem Hieronymus libro 2. contra Pelagian. & Epiphani. in epist. ad Ioan. Hierosolym. Tercio, maximè vtget Ecclesiæ autoritas, tantum enim celebrat vnus Iacobi minoris festum, & illum dicit fuisse Iacobum Alphæi Apostolum fratrem Domini, & à Iudæis fuisse fullo-

nis occisum. Quartò, est argumentum Hieronym. quia in Euangelio vocantur Iacobus minor, & maior, vt distinguantur, & cognoscantur. Hæc autem relatio tantum est inter duos, & si plures essent, non satis illo modo distinguerentur. Denique de cæteris Apostolis legimus in historis, in quibus Prouincijs prædicauerint, & vbi mortui, vel martyrio coronati fuerint, de Iacobo autem Alphæi nihil legimus. Nam quæ Niceph. lib. 2. cap. 40. commentatur, nullum fundamentum, nec autoritatem habent. Signum ergo est hunc esse Iacobum, cui Ierosolymitana Ecclesia commissæ est, & in ea vsque ad martyrium permansit, est ergo idem, qui frater Domini. Quod non obscure colligitur ex historia Hegesippi, quam refert Nicephor. lib. 2. hist. c. 22. Quæ coniecturæ si rectè ponderentur, maioris sunt ponderis, quàm quæ in contrarium afferebantur, nam locus Pauli 1. ad Corinth. 15. nihil ad causam facit, quia potuit Christus post Resurrectionem interdum apparere soli Iacobo, interdum verò omnibus Apostolis simul, & hoc narrat Paulus. Ex quo non potest inferri Iacobum non fuisse Apostolum, sicut etiam dicit apparuisse Petro singulariter, & postea dicit apparuisse Apostolis. Cyril. autem Ierosol. ibi citatus eodem modo loquitur, Hieronymus verò suâ sententiam emendauit. Locus autem Clementis fortasse corruptus est, nam illi libri non censentur in rebus omnibus esse integri, & corrupti. Alij verò authores Græci ibi citati in ijs rebus, quæ ad historiam pertinent, non sunt magnæ autoritatis. Quod verò de ordinatione Iacobi Anacletus dicit, intelligendum est, non quoad consecrationem, seu potestatem ordinis, sed quoad specialem institutionem, & designationem, per quam Ierosolymitana Ecclesia commissæ est speciali curæ Iacobi Apostoli, ita vt ille esset proprius, & specialis illius Episcopus. Quod non habuit immediatè à Christo, sed à Petro (vt dicit Chrysost. hom. 87. in Ioan.) Denique locus Nicolai primi potius fauet nostræ sententiæ, nam concedit Ierosolymitanam Ecclesiam esse patriarchalem, licet propter Petri auctoritatem Antiochenam Ecclesiam illi præferat.

Hæc ergo supposita sententia ad difficultatem positam variis modis responderi potest. Primò enim Hieronymus (quem Beda sequitur) dicit probabile esse Mariam matrem Iacobi non esse dictam Mariam Cleopha, quia esset vxor eius, sed à patre vel familia fuisse sic nominatam. Sed hoc non admodum placet, quia non habet fundamentum in historijs, imò, neq. est consentaneum illis, vt supra ex Hegesippo, & Eusebio citatum est. Alij, vt Cæsar Baronius, dicunt quatuor fratres Domini, qui in Euangelio numerantur, non fuisse inter se fratres, sed Iacobum & Ioseph fuisse fratres, & filios Alphæi, & Mariæ, Simonem verò, & Iudam fuisse filios alterius Mariæ, & Cleopha. Sed hoc etiam displicet: tum quia non habet fundamentum, & sine causa distinguit duplicem illam Mariam: tum quia Iudas frater Domini censetur idem, qui Iudas Apostolus canonice cuiusdam epistolæ scriptor, vbi se fratrem Iacobi appellat. Vnde Luc. 6. Iudas Apostolus vocatur Iudas Iacobi. Respondendum ergo videtur altero ex duobus modis. Primus est, si dicamus eundem hominem fuisse Alphæum, & Cleopham, illum tamen vel fuisse binomium, vt frequenter in Scriptura sacra contingit, vel certè nomen eius fuisse Alphæum, cognomen autem fuisse Cleopham, à gentilitate, vel familia (vt Hier. dixit) & hanc sententiam videntur insinuisse Chrys. Theod. & Theoph. ad Gal. 1. cum dicunt, Iacobum fuisse filium Cleopha, & vocari in Euangelio Iacobum Cleopha. Quod enim ad voces attinet, nunquam hoc nomine vocatur, sed in re ita appellatur, quando Iacobus Alphæi dicitur. Secundus modus est illam Mariam prius nupsisse Alphæo, & ex illo genuisse Iacobum, & Ioseph: postea verò mortuo Alphæo, nupsisse Cleopha, & ex illo habuisse Simonem, & Iudam: inde verò factum esse, vt omnes dicerentur filij Cleopha, & consequenter fratres Domini, quamuis Iacobus verò fuerit filius naturalis Alphæi. Qui modus dicendi nō displicet D. Th. ad Galat. 1. lect. 5. & est probabilis, quamuis incertus Vt cumq. tamen in hoc dicatur, non refert ad præcipuam intentionem nostram, quia quomodocumque in hoc sentiatur, dicendum est hos fratres Domini non fuisse filios neque Mariæ, neque Ioseph, sed solum consanguineos Christi, aut veros, aut ex-

stimatos.

ARTICVLVS IV.

Vtrum mater Dei virginisatem vouerit.

AD quartum sic proceditur. Videtur, quod mater Dei virginisatem non vouerit. Dicitur enim Deuter. 7. Non erit apud te sterilitas vtriusque sexus. Sterilitas autem sequitur virginisatem. Ergo seruatio virginisatus erat contra præceptum veteris legis. Sed adhuc lex vetus habebat statum antequam Christus nasceretur, ergo non potuit licitè B. Virgo vouere virginisatem pro tempore illo.

2. Præterea, Apostolus prima ad Corinth. 7. dicit. De virginibus autem præceptum Domini non habeo, consilium autem do. Sed perfectio consilij à Christo debuit inchoari, qui est finis legis: vt Apostolus dicit Roman. 10. Non ergo conueniens fuit, quod B. Virgo votum virginisatus emitteret.

3. Præterea, Apostolus dicit prima ad Timoth. 5. quod videntibus castitatem, non solum nubere, sed etiam velle nubere, damnable est. Sed mater Christi nullum peccatum damnable commissit: vt supra habitum est. Cum ergo desponsata fuisset (vt habetur Luc. 1.) videtur, quod ipsa virginisatus votum non emisisset.

Sed contra est, quod Aug. dicit in libro de sancta Virginitate: Annuntiante Angelo Maria respondit. Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco? Quod profectò non diceret, nisi prius se virginem Deo vouisset.

Respondet dicendum, quod sicut in secunda parte habitum est, perfectionis opera magis sunt laudabilia, si ex voto celebrentur: Virginis autem in matre Dei præcipue debuit pollere, vt ex supra dictis rationibus patet, & ideo conueniens fuit, vt virginisatus eius ex voto esset Deo consecrata. Verum, quia tempore Legis oportebat generationi insistere

Hegesipp. Euseb. Cæsar. Baronius.

Luc. 6.

Hieronym. Chrysost. Theodoret. Theophyl.

D. Thom.

161. d. 30. q. 2. a. 1. q. 2. & 3. & Mart. 1.

4. 27. art. 4.

capit. 4. cir. prime. 10. 6.

2. 2. q. 88. art. 6. art. 1. huius quæst.

F

insistere

Galat. 1.

Act. 15.

Hieronym. Euseb.

Conc. Trid. Hieronym. Epiphani.

Niceph.

Hegesipp. Niceph. Responsio ad argumenta opposita sententia.

Chrysost.

Responsio.

Hieronym. Beda.

Fr. Suarez, Tom. 2.

insistere tam mulieres quam viros (quia secundum carnis originem, cultus Dei propagabatur antequam ex illo populo Christus nasceretur) mater Dei non creditur antequam desponsaretur Ioseph. absolute virginitatem vouisse: sed licet eam in desiderio habuerit: super hoc tamen voluntatem suam diuino commisit arbitrio. Postmodum vero accepto sponso, secundum quod mores illius temperis exigebant simul cum eo votum virginittatis emisit.

Ad primum ergo dicendum, quod quia videbatur esse lege prohibitum, non dare operam ad relinquendum semen super terram, ideo non simpliciter virginitatem vouit Dei genitrix: sed sub conditione si Deo placeret. Postquam autem innotuit hoc esse Deo acceptum, absolute vouit, antequam ab Angelo annuntiaretur.

Ad secundum dicendum, quod sicut gratia plenitudo perfecte quidem fuit in Christo, & tamen aliqua eius inchoatio præcessit in matre: ita etiam obseruatio consiliorum, quæ per gratiam Dei fit, perfecte quidem incipit in Christo, sed aliquo modo fuit inchoata in Virgine matre eius.

Ad tertium dicendum, quod verbum illud Apostoli est intelligendum de illis, qui absolute castitatem vouent. Quod quidem mater Dei non fecit antequam Ioseph desponsaretur: sed post desponsationem ex communi voluntate, simul cum sponso suo votum virginittatis emisit.

COMMENTARIUS.

DVo respondet D. Thom. Primum affirmat Deiparam virginittatem vouisse, quia modus operandi ex voto perfectior est: deinde explicat, quo tempore hoc votum emisit, & coniungendo solutionem ad primum cum corpore articuli, dicit ante contractum matrimonium non vouisse absolute virginittatem: sed solum sub conditione, si Deo placeret. Quia hoc videbatur lege prohibitum Deuter. 7. eo, quod tempore legis, quoniam diuinus cultus per carnalem originem propagabatur, oportebat generationi insistere. Post matrimonium vero contractum, ante Angeli annunciationem, inquit, agnouisse hoc esse beneplacitum Deo, & tunc simul cum sponso absolutum votum virginittatis emisisse. Quæ doctrina difficultatem habet non parua, in seq. disput. tractandam. Ex illa verò infert D. Thom. in solut. ad 3. licuisse Virgini matrimonium contrahere, quia non absolute, sed sub conditione tantum virginittatem vouerat. In solutione verò ad 2. indicat, perfectionem castitatis voto consecrata Deo, in B. Virgine initium sumpsisse. Quod quomodo intelligendum sit, iam explicauimus. In argumento tertio citat D. Tho. ex Paul. primæ ad Corinth. 5. verba illa, *Vouentibus castitatem, non solum nubere, sed etiam velle nubere damnabile est.* Quæ non intelligit D. Tho. dicta esse à Paulo, sed ex illo loco esse desumpta, quatenus ibi dicit, viduas illas, quæ primam fidem, id est, castitatis promissionem, irritam fecerunt, & nubere volunt, habere damnationem: citantur autem ex Hieronymo verba illa, in capitul. vouenti. 17. qu. 1. quæ apud ipsum formaliter non reperiuntur. Quamuis eandem rem doceat, libro 1. contra Iovinian. columna 14. ubi dicit, *Virginibus consecratis Deo, non licere quod antea licebat, scilicet nubere.* Reperitur verò illa sententia apud August. lib. de bono viduitatis, cap. 9.

DISPUTATIO VI.

in tres sectiones distributa.

De virginittate Mariæ, quantum ad virtutem animi spectat.

Vamuis id, quod est in virginittate veluti materiale, ad corpus pertineat, forma tamen, & perfectio eius in animo residet,

& in voluntate seruandi integritatem, castitatemque consistit, vt latè D. Tho. docet, 2. 2. q. 152. Et licet verum sit virginittatem simpliciter non amitti per solum internum propositum coeundi, seu experiendi lidinem ex resolutione seminis prouenientem, donec in huiusmodi externum actum prodeat: multum tamen per eiusmodi propositum remittitur de perfectione, & integritate virtutis virginittatis, quæ in animo residet, & ideo ad hanc perfectionem pertinet, quædam perpetuitas, & quasi immobilitas in huiusmodi voluntate seruandi virginittatē. Inquirendum ergo superest, an sicut in corpore: ita etiam in anima habuerit Deipara summam, & integerrimam virginittatis perfectionem.

SECTIO I.

Primum B. Virgo semper habuerit propositum virginittatis seruandæ.

Suppono, non esse quæstionem de proposito illicito castitati contrario, nam fides, quæ docet nullum in Virgine fuisse peccatum, euidentissimè docet per huiusmodi propositum, aut desiderium, nunquam sui animi virginittatem violasse, aut minuisse. Est ergo quæstio de voluntate honesta, & licita, qualis in Virgine aliqua esse potest voluntas contrahendi, & consummandi matrimonium. Hæretici enim huius temporis dicunt B. Virginem ante filij conceptionem habuisse animum consummandi matrimonium, & ideo illud contraxisse, quamquam postea ex Dei reuelatione voluntatem mutauerit. Fundamentum eorum est, quia huiusmodi propositum nunquam coeundi, seclusa Dei dispensatione, esset contra illam legem naturæ, *Crescite, & multiplicamini.* Sed hoc fundamentum hæreticum est, perfectioni, & consilio virginittatis contrarium, quod docuit Paulus primæ ad Corinth. 7. & contra naturalem rationem, quæ lex illa neminem obligat ad contrahendum matrimonium, nisi in communis necessitatis articulo, extra quem, per se loquendo, consilium est, vt castitas coniugio præferatur.

Igitur omissa hæresi, apparens ratio dubitandi esse potest. Primum, quia Beata Virgo habuit voluntatem contrahendi matrimonium, & consequenter tradendi alteri dominium corporis sui, ergo necessesse est, vt habuerit etiam animum reddendi debitum coniugi petenti. Hoc enim, seruata iustitiæ lege, illud necessarium consequitur. Secundò, quia propositum Virginis semper esse debuit non solum licitum, sed etiam de meliori bono, quia semper, quod magis beneplacitum Deo esse intellexit, id optauit, ac proposuit, sed propositum virginittatis in ea lege non fuisset de meliori bono, quia eo tempore meliores erant nuptiæ, quam continentia, vt D. Tho. hic dicit. Quod præcipue verum videtur in illis sceminis, quæ erant de tribu Iuda propter spem Messiae, quod indicat Augustinus tom. 6. librò de bono coniugali, capite 9. dicens, in illis primis temporibus debuisset sanctos viros vti coniugio propter Dei populum propagandum, ex quo Christus nasciturus erat. Idem, lib. 14. contra Faust. capite 13. tractans hæc verba ex Deuter. 25. *Malèdictus qui non suscitauerit semen in Israel,* quæ tamen in vulgata editione non habentur. Vnde videtur etiam, nec licitum futurum fuisse tale propositum, quia femina illius temporis habebant speciale præceptum generationi vacandi, vt patet Exod. 23. *Non erit infæcunda, nec sterilis in terra tua,* & Deut. 7. *non erit apud se sterilis viriusque sexus.*

Dicendum nihilominus est, B. Virginem à principio vtus rationis habuisse absolutum, & firmum propositum seruandi perpetuam virginittatem. Hæc conclusionem insinuat. D. Thom. hic dum ait, B. D. Thomæ, Virginem, semper habuisse virginittatem in desiderio, non enim

enim loquitur de imperfecto desiderio, quod, *vellitas*, dici solet (hic enim actus non satis est ad perfectam virginitatem, cum de se non excludat contrariam voluntatem, neque est, cur attribuat Virginitatem hac imperfectione) est ergo sermo de voluntate deliberata, & efficaci amore castitatis, quod ex parte Virginis erat. Eandem sententiam docet Magist. in 4. d. 30. & ibi Bonavent. artic. 1. qu. 2. Scot. q. 2. art. 2. supplemen. Gab. qu. 1. artic. 2. post sextam conclus. Richardus articulo 2. quæstio. 1. Mai. quæst. 4. Durand. quæst. 2. Sotus q. 2. artic. 2. ad primum Abulen. Matth. primo, quæstio. 30. Henric. quod. 9. qu. 11. Albert. Mag. lib. de B. Maria. Hug. de S. Victo. libr. de perpetua virginitate Mariæ, cap. 1. quam ex Scriptura, & Patribus sequenti sectio. ostendam. Nunc ratione vtor. Primo, quia B. Virgini tribuendus est perfectissim⁹ virtutis castitatis & virginitatis grad⁹, hic enim Dei matrem decebat, vt vniuersa Ecclesia, eiusque sancti Doctores sentiunt, præserim, quia post Christum futura erat perfectissimum exterioris, & interioris castitatis exemplar (vt elegantissimè tractat Ambros. lib. 2. de virgin. sed ad hanc perfectionem perinet perpetuum propositum seruandi virginitatem, ergo. Secundo, Beata Virgo ab infantia mota est ab Spiritu Sancto, vt quod melius, ac gratius Deo esset, id amaret, & quantum in ipsa est, perficeret, vt in superioribus visum est. Sed virginitas de se melior est, ac Deo gratior, teste Paulo primæ ad Corinth. 7. vbi rationes affert, quæ in Beatam Virginem aptissimè cadunt, scilicet, vt virgo semper cogitet, quæ domini sunt, vt tota sit Deo dicata, corpore, & spiritu, neque habeat cor diuisum, &c. Ergo credendum est, ex prædicta Spiritus Sancti motione semper Virginem hunc statum amauisse, & proposuisse.

Dicitur fortasse tempus non fuisse melius virginitatem seruare, quia licet secundum se melior sit virginitas: tamen eo tempore erat prohibita.

Propter hanc rationem quidam existimant Beatam Virginem, antequam specialia reuelatione cognosceret beneplacitum esse Deo, vt perpetuam virginitatem seruaret, nunquam concepissee absolutum propositum omnino abstinendi ab opere coniugali, sed solum habuisse desiderium conditionatum virginitatem seruandi, si Deo placitam esse cognosceret, & hanc esse putant mentem D. Thom. hic. Quod si interroges, quando incepit Beata Virgo cognoscere gratam esse Deo Virginitatem suam: nihil sanè certum, aut fundatum respondere possunt. Quocirca quamuis admitteremus, non potuisse Virginem habere hoc absolutum propositum absque reuelatione diuina, qua intelligeret, vel Deum cum illa dispensasse, ne obligaretur lege, quæ tunc omnes obligabat ad procreandum filios, vel ob alias causas se non teneri illa lege: nihilominus dicendum esset Beatam Virginem à principio habuisse hanc reuelationem, cum primum, scilicet potuit de suo statu, & castitate deliberare. Quia certum est ante annunciationem Angeli habuisse hoc absolutum propositum virginitatis, vt verba illa ostendunt. *Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?* quæ infra ponderabimus, ergo consequenter dicendum est, ante annunciationem Angeli habuisse illam reuelationem, si ad habendum licite illud propositum erat necessaria, ergo cum non sit maior ratio de vno tempore, quam de alio, magis etiam consequenter dicitur habuisse illam à principio, quam aliquo alio posteriori tempore, quia hoc spectat ad maiorem virginis perfectionem, nullaque est ratio, cur dubitemus, ita esse factum. Et confirmatur, quoniam alias, si lata erat lex ad generationem obligans, & Virgo aliquo tempore existimauit se obligari illa lege, oportuit, vt haberet propositum seruandi illam legem, sicut alias, & ita potius habuisset eo tempore animum generandi filios, quam ser-

Fr. Suarez, Tom. 26

uandi virginitatem. Vnde etiam dici posset, ex hac voluntate, & intentione contraxisse matrimonium, & in ea permansisse, donec postea voluntatem Dei intellexit. Hæc autem omnia multum derogant perfectioni virginitatis eius.

Dicendum verò vltius est, in lege veteri nullum fuisse præceptum, quod omnes, ac singulos obligaret ad generandum filios, quodue castitatem prohiberet. Quæ sententia aperte colligitur ex Hieronym. libr. primo contra Iovinianum, & ex alijs Patribus, quos statim referam. Et eam docuit Abulens. in Leui. capit. 30. qu. 32. & Sotus supra, & Medina hic. Et probatur primo, quia vel tale præceptum erat naturale, & hoc non, quia iam tunc erat genus humanum satis propagatum, & quamuis multi virginitatem seruarent, posset per alios tam genus humanum, quam Dei populus sufficienter conseruari, & augeri, vel erat hoc præceptum positium diuini illius legis proprium, & hoc non, quia nullum tale præceptum in tota lege inuenitur. Illa enim testimonia Exod. 23. & Deuter. 7. non continent præceptum, sed promissionem. Nam sicut Deus promittebat illi populo carnali, si legem seruaret, pluuiam temporibus suis, & fructus terræ, ita & filiorum procreationem spondebat. Vnde Deuter. 7. post illa verba. *Non eris in te sterilis viri, &que sexus*, additur, *neque in hominibus, neque in gregibus tuis*, non poterat autem præceptum pecoribus imponi. Omnia etiam præcedentia verba promissiones temporales continent. Denique in ipsismet verbis hoc contemplari licet, aliud enim est, non esse sterilem, aliud non abstinere à coniugio. Hoc posterius potest esse materia præcepti, quia est in hominis potestate: illud autem prius præcipi non poterat, cum non sit in hominis voluntate, sed sit vel naturale, vel speciale Dei beneficium. Vnde Exodi. 23. post illa verba. *Non eris in te infœcunda, nec sterilis*, subdit Deus, *Numerum dierum tuorum implebo*, vt intelligamus vtrumque esse diuini muneris promissionem. Et hæc etiam contraria ratione sterilitatem comminabatur Deus legis præuaricatoribus. Vnde quod interdum Patres citant dictum esse in veteri lege, *Maledictus sterilis, qui non facit semen in Israel*, vt videri potest in Hieron. Isai. 56. & August. 14. contra Faust. cap. vltimo, intelligendum est, vel à contrario sensu, vel quia Deuter. 25. frater qui nolebat uxorem fratris sui defuncti ducere ad suscitandum semen eius, quadam veluti infamia notabatur, nullum ergo est fundamentum ad asserendum huiusmodi præceptum. Et confirmatur, nam Isai. 56. *spadonibus*, id est, virginibus, & seruantibus castitatem, simulq; alia diuina præcepta custodientibus, promittit Deus, *nomen æternum, & locum insignem in domo sua*, vt August. & Hier. supra exponunt. Et Cyrill. lib. 5. in Isai. tom. 3. ergo virginitas non erat contra Dei præceptum, & voluntatem. Significatur etiam illo loco, (vt notauit Bernardus hom. 3. in Missus est) sterilitatem non esse ignominiosam apud Deum, quam inter homines illius populi, veluti in quodam opprobrium haberetur. Nec D. Tho. hoc loco aperte docuit fuisse in lege veteri hoc præceptum, quamuis in solutione ad primum habeat illa verba, *videbatur esse lege prohibitum non dare operam ad relinquendum semen super terram*. In quibus nihil simpliciter affirmat, sed dicit, ita apparere potuisse, quia hoc aliquo modo insinabatur, & statui illius legis, & promissionibus eius videbatur consentaneum. Vnde idem D. Tho. licet in 4. d. 30. quæstione 2. art. 1. ad primum eodem ferè modo loquatur, quo in præsentis distinctione tamen 33. art. 2. ad 2. aperte docet, post factam sufficientem humani generis propagationem, vel populi colentis Deum, non fuisse peccatum, qui in lege Moysi virginitatem seruaret, quia non ageret contra, sed supra præceptum.

Ex quibus vltius infero, non solum licuisse

Fr. 2

B. Vir

In lege veteri nullum præceptum fuit castitatem prohibens.

Hieronym. Abulens. Sotus. Medina.

Deuter. 7.

Exod. 23.

Hieronym. August. Deut. 25.

Augustin. Hieronym. Cyrill.

Bernard.

D. Thom.

D. Thom.

B. Virgini absque speciali reuelatione habere fir-
mum propositum, & absolutum seruandi virgini-
tatem, sed etiam hoc fuisse melius, & cōsultius. Pro-
batur quia quamuis fortasse in statu integræ naturæ
status continentia non esset melior, quia tunc actio-
nes (vt ita dicam) animales, & onera matrimonij, &
filiū nihil impediret spiritus perfectionem (vt
sentit D. Thom. 1. p. quæst. 98. artic. 2. ad 3.) tamen in
statu naturæ lapsæ, virginitas est ex suo genere me-
lior, & appetibilior secundum honestam rationem,
quia magis abstrahit hominem à sensibili amore, &
delectatione, & à terrenis curis, & sollicitudinibus,
ergo etiam in lege veteri, cum non esset specialis
prohibitio, hoc erat ex suo genere melius, & cō-
sultius, præsertim post illius populi sufficentem pro-
pagationem: ergo etiam in Beata Virgine hoc fuit
melius, & perfectius. Non enim refert, quod ipsa e-
rat veluti in statu integræ naturæ, & ideo absq̃ im-
pedimento spiritus videtur potuisse generationi
carnali incumbere, hoc (inquam) non obstat, quo
minus melius ei fuerit virginitatem seruare: tum
quia hoc ex se, & ex obiecto suo est melius, quamuis
fortasse Virgini propter speciale auxilium gratiæ
non esset necessarium. Sicut etiam non indigebat B.
Virgo afflictione, & maceratione carnis suæ, ad ca-
stitatem seruandam, & nihilominus certum est, v-
sam fuisse his corporis afflictionibus, vt pote de se
melioribus cæteris paribus, & statui naturæ lapsæ
magis cōsentaneis: tum etiam, quia quamuis fomi-
te careret, tamē corpus habebat corruptibile, quod
grauari poterat, & onerari corporis laboribus, & so-
licitudinibus. Et ex hac parte melius illi erat, etiam
ad perfectionem spiritus, status virginitatis. Ac de-
nique, quia licet ipsa fruere illo speciali privile-
gio: tamen fortasse non semper agnouit habere sese
illud, & ideo id semper statuit, quod per se melius
est homini fragili, & lapsæ naturæ subiecto. Et maxi-
mè respectu aliorum oportuit, vt eam iniret viuē-
dicationem, quæ secundum se melior est, sicut etiā
in Christo Domino, qui multo magis omni cōmune
carebat, vfu venisse conspiciamus. Vnde confirmat-
ur hæc veritas quia multi viri sanctissimi in illa le-
ge virginitatem, vt meliorem coluerunt, vt de Ie-
remia, Elia, & aliis testatur Ignatius epistola ad Phy-
ladelphenses, & de Elia Ambr. lib. 1. de virginib. in
prin. Quibus adiungit tres pueros Damasc. li. 4. c. 25.
vbi eleganter de Danielis corpore dicit, ita fuisse,
virginitate solidatum, vt bestiarum dentes illi insigi ne-
quiverint. Quod etiam notauit Hier. li. 1. contra Iou-
inian. qui in Prolog. super Ierem. illum virgini-
bus annumerat, & de Ioanne Baptista constat virgi-
nitatem seruasse: & tamen vir eximie sanctitatis, &
perfectionis à Iudæis est habitus. Quod etiam de Ia-
cobo fratre Domini notat Epiph. hæc. 30. dicens illo
tempore etiam Iudæos virginitatem magnificasse. Adde
ex Iosepho lib. 13. antiq. c. 8. & lib. 2. de bello Iudai-
co, Essenos in magna sanctitatis æstimatione inter
Iudæos fuisse, inter alia, eo quod perpetuam castita-
tem seruarent. Neque August. vnquam hoc nega-
uit, sed in libro de bono coniugali, c. 9. & lib. 14. con-
tra Faust. cap. vlt. dicit, illis primis temporibus ge-
neris humani debuisse sanctos vti necessario vfu nu-
ptiarum, propter Dei populum propagandum, per quem &
Saluator nasceretur, nunquam tamen dixit, non po-
tuisse esse cōsultius multis virginitatem seruare,
præsertim eo tempore, quo lex vetus iam senuerat,
& Dei populus satis propagatus erat, lib. autem 32.
contra Faust. c. 10. & li. de bono coniug. c. 22. indicat,
fuisse tunc præceptum, vt frater excitaret semē fra-
tris defuncti, tamen non necesse est intelligi de pro-
prio præcepto, cum nullum sit in lege, neque ita, vt
esset prohibitum à nuptiis abstinere, sed in eo casu, si
frater ducere volebat, cōsultius fortasse erat vxor-
em fratris accipere. Simpliciter ergo nihil obstat
potuit B. Virgini, quo minus semper efficacius vir-

Qui nam in
lege veteri
virginitatem
studiosi fue-
runt.

Ignat.
Ambr.
Damasc.

Hieronym.

Epiph.

Ioseph.

Augustin.

A ginitatem amauerit, & seruare proposuerit, quam
vllus hominum, solo Christo excepto.

Sed dicet tandem aliquis, potuisse Virginem for-
midare, ne virginitate sua aduentus Messia impedi-
retur, si fortasse mater eius ex ipsa generanda erat.
Sed non est, quod hoc timore à suo virginitatis pro-
posito arceretur: tum quia erat prudentissima, &
sapientissima: vnde non ignorabat sui muneris esse
id amare, & eligere, quod perfectius est, nec pro-
pterea diuinā prouidentiam, & promissionem im-
pediri posse, quia si aliquid aliud diuinitus ordina-
tum esset, facile erat Deo voluntatem eius mutare,
& aliud propositum inspirare: tum etiam, quia ex-
periebatur sese speciali Spiritus Sancti prouidentia
gubernari, in iis præsertim rebus, quæ ad perfectio-
nem, & sanctitatem pertinent, vnde non dubitabat,
quin ille virginitatis amor quo flagrabat, ab Spiritu
Sancto esset, & si quid aliud Deo magis placitum
foret, sperabat se ab illo fore instruendam & regen-
dam, sicut toto vitæ suæ tempore experta erat. De-
nique, cum esset in Scripturis versata, probè sciebat
Christum ex virgine esse nasciturum, ergo etiam
poterat formidare, ne amittendo virginitatem,
Christi originem impediret. Cum igitur esset humi-
lis, & prudēs nihil horum spectabat, sed in maiorem
perfectionem, quæ in virginitate posita est, incumbe-
bat. Nihil ergo fingi, inueniri potest, quod eam à
virginitatis proposito retardaret.

Et per hæc satis responsum est ad secundam ratio-
nem dubitandi in principio positam. Prima verò
soluetur commodius sectione sequenti, nunc solum
dicitur, propositum consummandi matrimonium
non esse de substantia illius, vt notū est ex c. sufficiat
27. qu. 1. Aug. lib. de bono coniugali. ca. 25. quomodo
autem non sit contra iustitiam, carere illo, dicitur
sect. & disp. sequent.

SECTIO II.

An B. Virgo propositum virginitatis seruande voto
firmauerit, & quo tempore.

Hæretici, qui propositum negant multo magis
reiciunt omne votum, sed non est, quod cum
illis amplius contendamus. Ex catholicis verò tri-
bui solet hæc sententia Martino de Magistris, in li-
bro de temperantia, quæst. 5. de virginitate. Sed hic
author eo loco solum dicit Mariam decreuisse a-
pud se, siue voto, siue simplicis mentis definitione,
se perpetuò virginitatem seruaturam, vbi quamuis
alterum non definiat, neutrum tamen negat. Et in
sequentibus tam piè, & doctè loquitur de virginita-
te Mariæ, vt potius affirmare videatur. Itaq̃ inter ca-
tholicos concertatio non est, quin B. Maria virgini-
tatem vouerit. Quod, quia statim probandum est a-
gēdo de tempore, in quo votum emisit, nunc vt cer-
tum supponatur. Tota ergo controuersia est quan-
do emisit hoc votum.

Prima sententia est emisisse illud post contractū
matrimonium cum Ioseph, simulq̃ cum illo, & non
antea. Ita opinatur Sot. in 4. d. 30. q. 2. artic. 2. ad pri-
mum, & ibi Durand. q. 2. rem dubiam relinquit. Ci-
tatur etiam Abulens. Marth. 1. q. 30. Fundamentum
est. Primum, quia tale votum ante matrimonium
emissum impediret illud saltem ne licitè contrahi
posset, quia vt dicitur, 27. quæ 1. Vuentibus virginita-
tem, non solum nubere, sed etiam velle nubere damna-
bile est. Vnde Hieron. lib. de scriptoribus Ecclesiasticis in
Tiberiano eum reprehendit, quod, vt canis reuerfus ad
vomitum, filiam deosam Christi virginem, matrimonio
copulauit. Confirmari potest, quia illud votum eo tē-
pore non fuisset de meliori bono. Sed hæc confirma-
tio nullam vim habet, vt ex dictis sectione præce-
denti patebit.

Secunda sententia distinguit inter absolutum, &
6075

Obiectio

Responsio

August.

Martin. de
Mag.

Sotus.

Durand.

Abulens.

Hieronym.

condicionale votum, & affirmat ante contractum matrimonium, atq; adeo à principio suæ deliberationis B. Virginē emisisse votū virginittatis sub conditione, nisi Deus aliud de se statueret: absolutum autem votum fecisse solum post desponsationem cum Ioseph. Hanc sententiam tenet D. Thom. hic, & in 4. d. 30. q. 2. art. 1. quam ibi sequuntur Capreol. q. 1. Palud. q. 2. Richard. art. 1. quæst. 2. Maior. quæst. 4. Et Sotus proficitur se eandem sequi sententiam, ita tamen illam explicat, vt prorsus euertat, & in alium sensum mutet intelligendo per votum conditionatum desiderium vouendi. Nonnulli verò ex alijs authoribus è contrario ita illam explicant, vt in re fateantur votum illud à principio fuisse absolutum. Citatur verò tam pro hac, quam pro præcedenti sententia Augustin. in cap. Beata Maria. 27. quæst. 2. sed caput illud apud Augustinum non reperitur, & tam obscure loquitur, vt ad omnem sententiam accommodari possit.

Vt ergo tam sententia D. Thomæ, quam res ipsa explanetur, aduertendum est, dupliciter posse intelligi conditionale votum, sub ea scilicet conditione, si Deo placuerit. Primò, vt conditio suspendat voti obligationem, donec impleta sit, id est, vt Beata Virgo vouerit seruare virginittatem, statim, Deus sibi reuelaret hoc illi esse beneplacitum. Ita videtur Sotus intellexisse hanc conditionem, quia tale votum parum differt à desiderio vouendi. Et quamuis reuera aliquid addat, tamen per se loquendo, non esset prudens vouendi modus, sub conditione dependente, & quasi expectante futuram Dei reuelationem. Quare non est verisimile hunc fuisse sensum D. Thomæ, nec prudenter posse hoc de Virgine sentiri. Nam reuera talis modus vouendi videtur esse quoddam genus tentandi Deum, & nimis curiose inquirendi voluntatem eius. Et præsertim, si verum esset materiam talis voti eo tempore fuisse prohibitam, esset enim, ac si quis nunc voueret se occidere, si Deus reuelaret hoc sibi placere. Quod si fortasse dicant Beatam Virginem vouisse illo modo ex speciali Spiritus Sancti instinctu, seu reuelatione, & quia ex magna familiaritate cum Deo assueta erat his reuelationibus diuinis, & se à Deo singulariter regi ferè in rebus omnibus experiebatur: si hoc (inquam) dicatur, cum nullo firmo fundamento, sed coniectura tantum dici possit, conuenientius sanè diceretur ab eodem Spiritu Sancto didicisse virginem à principio, suam virginittatem illi placere, & idè statim voto illam consecrasset. Secundò ergo modo intelligi potest conditio, non quæ voti obligationem suspendat, sed quæ illi veluti terminum ponat, donec de contraria Dei voluntate constet, ita, vt sensus sit, Ego voueo, & me obligo ad seruandam virginittatem, quandiu mihi Deus non reuelauerit aliud sibi placere. Qui modus vouendi per se bonus est, & si explicitè declaratur conditio, indicat animum perfectè subditum Deo. Et ex hac parte aliquid fortasse perfectionis addit, (vt Paludanus docet) nimirum quemdam specialem actū obedientie, tamen quamuis non addatur, in omni voto ex natura sua implicitè includitur. Quo fit, vt votum hoc modo conditionatum in re ipsa parum differat à voto absoluto. His positis, vt à certioribus initium sumamus.

Dicendum primo est, Beatam Virginem ante filij sui conceptionem absolutum, & perfectum votum castitatis emisisse. Hanc assertionem posuit D. Thom. hic solutione ad primum, & in ea consentiunt ceteri Theologi præcedenti sectione commemorati, & statim referendi. Et colligitur ex cap. sufficiat, & cap. B. Maria. 27. quæst. 2. & ex sanctis Patribus, quos statim referam. Et fundatur primò in eiusdem Virginis verbis Luc. 1. vbi Angelo annuncianti filij conceptionem respondit. *Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco* quæ verba non indicant dubitationem (vt contra Hæreticos supra latè tractauimus)

Fr. Suarez, Tom. 2.

A sed indicant apertè, non solum habuisse Virginem propositum non cognoscendi virum, sed etiam ita esse ligatam, seu impeditam, vt licet non posset illū cognoscere. Nam licet vsque ad illud tēpus non cognouisset virum: imò etiam si propositum haberet non cognoscendi, si tamen sibi esset integrum suo arbitrio licet illum cognoscere, non esset, cur tam sollicitè quæreret, *Quo modo fiet istud*? Quia posset illi faciliè responderi, liberam habere facultatem cognoscendi virum, vt filium conciperet, ergo sensus illorum verborum est, *Virum non cognosco*, id est, mihi non licet illum cognoscere, nec est iam positum in voluntate mea. Vnde ex his verbis ita intellectis colligit votum hoc August. libr. de sancta virgin. capit. & indicat sermone 14. de Natiuitate, Bernard. serm.

B 4. de Assumptione, circa finem, dicens verbis illis indicasse virginem, *immobile propositum castitatis*. Et homilia 4. in *Misus est*, in princip. dicens, virginem non dubitasse, sed inquisiuisse modum, qui non esset suæ virginittati contrarius. Quod prius indicauerat Ambros. li. 2. in Lucam, quamuis non tam apertè, sicut & Anselm. homil. in illud Euangel. *Intrauit Iesus in quoddam castellum*. Luc. 10. hæc verba ponderans dicit, B. Virginem fuisse miratam, quia certissime sciebat nunquam virum cognituram. Vbi significat habuisse diuinam reuelationem, & in libro de excellentiâ virginis, capit. 4. apertius indicauit votum dicens, *Deo param virginittatem suam Deo consecrasset*. Idem sentit Bed. lib. 1. in Lucam. c. 1. dicens, B. Virginem, ostendisse illo verbo suam mentis propositum, quia prima faminarum tanta se viriuit, id est virginittati, manciparat, in quo ultimo verbo votum indicat. Clarissimè, & elegantissimè Gregorius Nyssenus homil. de sancta Christi natiuit. cuius verba statim attingam.

C Hunc locum, contemptis sanctis Patribus, variè eludunt Hæretici, negantes Virginem interrogasse, de modo conceptionis, sed vel dubitasse, vel quasi attonitam, & extra se positam non satis, quid diceret, agimaduertisse. Sed horum impietatem satis refutauimus supra. Et ipsa Angeli responsio satis clare docet. Beatam Virginem simpliciter, ac prudenter de modo interrogasse. Aliqui verò Catholici obijciunt potuisse B. Virginem intelligere, statim in illo eodem momento esse concepturam, & idè absque voto interrogare potuisse, *Quomodo fiet istud*? Sed hoc etiam friuolum est, nam Angelus absolute annunciauit. *Ece concipies, & paries filium*, & non dixit, *subito nunc concipies*. Sicut alijs sæpe in Scriptura reuelata est filiorum procreatio, vt Zachariæ, Lucæ primo, Abrahæ Genes. 18. & tamen nullus intellexit, statim, ac subito, nec alio, quam naturali modo, prolem esse procreandam. Et idè nullus de modo interrogauit, sicut B. Virgo, quia illis licitum erat naturali modo generare filios. Zacharias vero dubitauit propter impotentiam senectutis. Vnde inter illius verba, & verba B. Virginis, & responsiones Gabrielis ad ipsos magnum est discrimen, vt supra ponderauimus. Adde quod, si ex verbis Angeli Virgo intellexisset, vel suspicata esset, subito se & statim esse concepturam, eadem ratione existimasset eodem momento esse parituram. Nam Angelus simul dixit, *Ece concipies & paries*: at hoc posterius est planè

D falsum, & absurdum: ergo & illud prius sine fundamento confingitur.

E Alij dicunt potuisse virginem statim intelligere sibi annunciari Messiae conceptionem, quia maiestas verborum Angeli hoc satis præferebat, & idè cū alias esset Scripturis doctissima, statim intellexisse, esse se Virginem concepturam, quia iam antè credebatur ex Isaia. 7. Messiam ex virgine esse nasciturum. Quæ obiectio reuera est difficilis, videtur enim enervare vim dictorum verborum, quia si Virgo iam mysterium intellexerat, non erat cur de virginittate esset sollicita, ergo non ex prædicto effectu protulit illa verba, sed solum vt modū inquireret.

F 3

reret.

August. Bernard.

Ambros. Anselmus. Luc. 10.

Beda.

Greg. Nyss.

Obiectio

Responsio

Luc. 1. Genes. 18.

Obiectio.

Isaia. 7.

D. Thom. Capreol. Palud. Richard. Sotus.

Sotus. Votum conditionale, quæplex, & quale.

Palud.

Anie filij conceptionem absolutum, & perfectum votum.

Luc. 1.

Responsio.

reret. Responderi tamen potest. Primo. B. Virginem A quando illa verba protulit, nondum intellexisse sibi nunciari Messiam conceptionem, quia Angelus non videtur satis aperte docuisse filij diuinitatem, vsque ad illa verba, *Spiritus Sanctus superueniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi, quod enim ex te nascetur sanctum, vocabitur filius Dei.* Nam in his disertè explicuit mysterium, in prioribus vero magis obscurè: quia in alijs etiam reuelationibus, quibus vel Abraham, vel Manuæ filius promittebatur, dicebatur illum fore magnum, & insignem virum, &c. Accedit, quod cum B. Virgo esset humillima, nō statim fortasse cogitatione ascendit ad tam excellentē dignitatem suam. Vnde Augu. ser. 2. de annunciat. post illa verba facit Angelum loquentem ad virginem in hunc modum. *Recole Maria in libro Esaiæ Prophete virginem, quam parituram legis, & gaude, atque exulta. quia tu esse meruisti. Tu tibi prefigurata es virgo, tu ecce concipies in vitro, non de viro, sed de Spiritu Sancto.* Et statim concludit Virginem respondisse. *Ece ancilla.* Præterea, quia si iam Virgo sciuisset tunc opera viri esse concepturam, nihil erat, quod amplius interrogasset, quia iam consequens erat, ut crederet diuinam virtute filium esse concipiendum, & amplius inquirere, nihil aliud erat quam curiose nimis diuina mysteria scrutari: Vel certe si interrogare volebat, num aliquid ipsa in eo mirabili opere præstatura esset, nō diceret, *quomodo fiet*, sed quid me oportet facere, nec causam redderet, *quia virum non cognosco*, sed potius diceret, cum necesse non sit virum cognoscere. Nec Angelus responderet eam instruendo filium illum fore concipiendum sine opera viri: ac non solum docet, sed etiam rationem reddit, nimirum, quia ille homo futurus erat per se sanctus, & verus filius Dei. Superest igitur, ut dicamus ad illam primā Angelī vocem, statim (quod naturale, & per se obuium erat) cogitasse virginem de naturali modo concipiendi, & quia hic propter votū nō licebat, interrogasse. *Quomodo fiet istud?* atque ita exponit hunc locum Atha. ser. de sanctis. Deipara. Sed in hac responsione, illud in primis displicet, B. Virginem non intellexisse in illis verbis, *Ece concipies*, &c. sibi annuntiarī conceptionem Messiam, ac filij Dei, quia (ut infra quæst. 30. artic. 4. dicemus) verba Angelī satis aperte hoc significabant, ergo non est verisimile, Virginem eam non intellexisse: tum quia iam erat animo pacatissimo, præsertim postquam Angelus dixit, *Ne timeas Maria*: tum etiam, quia præterquam quod magno ingenio pollebat, erat illuminatissima in rebus diuinis, & tota in se collecta attentissime audiebat, vnde cum respondit, *quomodo fiet istud?* iā crediderat, non autem credidisset, nisi prius percepisset, quod sibi dicebatur. Propter quod dicunt aliqui, non oportere B. Virginem antea cognouisse Messiam concipiendum ex virgine. Sed hoc valde displicet: est enim & contra doctrinam sanctorum, & contra perfectionem B. Virginis. Habebat enim perfectam fidem huius mysterij, & intelligebat Isaiam, quem legebat. Verisimilius sane diceretur, quāuis id antea sciret, non tamen statim ad omnia attendisse, & hoc indicat Augustinus supra, & sit verisimile coniecturis adductis, & sufficienter expedit difficultatem. Tamen D. Ambros. lib. 2. in Luc. capit. de Mariæ interrogatione, aperte sentit, quando Maria hoc interrogauit, iam intellexisse & credidisse, se Virginē concepturam, & parituram, *legerat enim, inquit, hoc Maria Isa. 7. ideo credit futurum, sed quomodo fieret, ante non legerat.* Quod si hoc asserere velimus, dici adhuc potest, eam ignorasse modum, & an nihilominus conceptio futura esset opera viri, poterat enim Deus vtrunque coniungere, sicut nonnulli dicunt futurum fuisse in statu innocentie, scilicet, ut absque læfione claustrī virginalis, mulieres ex viris conciperent, ac parerent. Quia ergo ignorabat modum, felicitate esse potuit, & de complexu virili

cogitare, quia quomodo concipi fieret, suo voto, & proposito repugnabat. Vel tandem dici potest licet Virgo priuatim mysterium intelligeret, se tamē gessisse ac si id nesciret: tum ut ipsa suum immobile propositum ostenderet: tum ut Angelus suæ conceptionis modum diuina autoritate testaretur, sicut infra dicemus de Ioanne, quando misit ad interrogandum Christum, *Tu quæris?*

Præterea pie tantum, ac probabiliter ponderari solent in confirmationem huius veritatis verba illa. *Missus est Angelus Gabriel ad Virginem desponsatam viro.* Illa enim absoluta virginis appellatio, præsertim cum desponsatione coniuncta, non quamcunque integritatem sed immobilem, Deoque consecratam virginitatem indicant, cuius rei nonnullum etiam indicium est, quod cum ante aliquod mensēs esset desponsata, virgo adhuc permaneret. Ratio verò ad confirmandum hanc veritatem, quod ad votum attinet, non est alia, nisi quam D. Thomas tetigit, scilicet, quia virginitas voto firmata eo gratior est Deo, quo perfectior est, sacratio, & immutabilior. Quod vero attinet ad circumstantiam temporis, illa est, quia nescit tardam olimina Spiritus Sancti gratia, ut iam latius dicam.

Dico ergo secundo, Beatam Virginem emisisse hoc votum ante contractum matrimonium cum Iosepho. Ita sentiunt communiter Theologi in. 4. dist. 30. Richard. arti. 2. q. 1. Bonauen. q. 2. Mai. q. 4. Scot. q. 2. Richard. Albert. Magn. Henric. ac fere ceteri scholastici sect. Bonauen. præced. citati. Et eandem habet Hugo Victor. libr. 1. de perpetua virginitate Mariæ. cap. 1. & videtur esse sententia Diui Augustini libr. de sancta virginit. c. 4. vbi ex responsione Mariæ ad Angelum colligit eius virginitatis votum, & subdit. *Sed quia hoc Israelitarum mores adhuc recusabant, desponsata est viro iusto, non violenter ablata, sed potius custodituro, quod ipsa iam voverat.* Vbi licet expresse hoc dicat fuisse votum absolutum, satis tamen significat fuisse idem votum, quod in aduentu Angelī, & post matrimonium habuit. Et idem significat Gregor. Nyss. homil. de Natiuitate. vbi primum dicit virginem traditam esse Iosepho, nō ut virginitatem eius auferret, sed ut conservaret potius, & custodiret, & rationem subdit. *Quoniam Deo dicatam, & consecratam carnem, veluti sanctum quoddam donarium intactam seruari oportebat.* Reliqui Patres supra citati, licet indefinite loquantur, sentiunt tamē votum castitatis in virgine non minus antiquū fuisse, quam propositum. Et reuera est par vtriusque ratio, quia sicut votum debuit esse de meliori bono: ita etiam fuit propositum, ut ostensum est. Quod si admittamus, leges & mores illius ætatis nō permisisse virginitatem, vel saltē non existimasse illam meliorem, vel negandum erit Virginem habuisse & propositum, & votum, non solum ante, sed etiam post contractum matrimonium, quod falsissimum est, vel certe dicendum est in ea sententia, diuino nutu, & consilio virginitatem appetisse, & vouisse. Quo posito, probabilius, & magis consequenter dicetur habuisse hanc diuinam reuelationem ante matrimonium contractum, quam post illud. Deinde sicut votum per se, & natura sua repugnare videtur fidelitati, & iustitiæ matrimonij: ita & propositum non reddendi debitum natura sua pugnat cum eisdem virtutibus. Quid enim iniustius, quam fieri debitorem, animo, & intentione non soluendi debitum? Ergo si Beata Virgo habuit a principio propositum immobile virginitatis, non potuit reuera contrahere non mutando propositum, nisi ex diuino instinctu, & reuelatione, qua sibi constitit Iosephum nunquam periturum debitum, sed potius in idem virginitatis propositum consensurum. Qua reuelatione posita, nec matrimonium repugnat proposito, neque voto: habuisse autem Beatam Virginem hanc reuelationem, antequam matrimonium contraheret aperte

Gregor. Nyss.

Greg. Nys. aperte docent Gregorius Nyssen. supra, & Bonau. in A
libr. meditationum vitæ Christi, capit. 3. & fere alij
Pares, ergo pari ratione potuisset ex eadem reuela-
tione matrimonium contrahere, etiam si votum
ante emisisset, ergo nihil est cur dubitetur, quod
illud emisisset. Primum, quia summo affectu semper
amauit castitatē, ergo verisimile est effecisse, quan-
tum in se erat, vt hoc propositum esset immutabi-
le: vt propria voluntate retractari non posset. Stu-
duit enim semper puritatem angelicam imitari, &
quam illi per naturam, voluit ipsa per voluntariam
promissionem habere immutabilem. Secundum, quia
hoc modo virginitas Mariæ fuit semper perfectior,
& gratior Deo. Tertiū, quia multæ virgines ferē ab
incunabulis per castitatis votum se Deo consecra-
runt, ergo multo magis hoc credendum est de prin-
cipe omnium virginum, quæ illarum est dux, & per-
fectissimum exemplar.

Agiln. Vnde Anselm. libro de excellentia Virginis cap. 4.
Sic, inquit, Virgo tenera, & delicata, regali stirpe proge-
nita, & speciosissima totam intentionem suam, totum
animum suum, totum studium suum ad hoc intendit, vt
corpus, & animam suam Deo virginitate perpetua conse-
craret. Sciebat enim quod quanto sanctius eam seruaret,
tanto sublimius ei, qui omnium castissimus, in eo ipsa ca-
stitas est, appropinquaret. Amplectendo itaque quod ac-
ceptabilis Deo esset cognouit, legem superauit. Neque
existimo necessarium esse, morose disputare de con-
ditione illa, nisi aliud Deo placuerit, prout paulo an-
tea iam explicata est, quia (vt recte notant Palu-
danus, Scotus, & alij) illa conditio, etiam si expre-
se addatur, non tollit vim, & perfectionem voti
absoluti, quia in omni voto intine includit: imo
in omni promissione imbibitur huiusmodi ordo
ad voluntatem eius, cui sit, nam si ipse non acce-
ptat, vel si remittit, aut non vult rem promissam,
obligatio cessat. Quod non solum hac ratione in
Deo locum habet, sed etiam quia est supremus le-
gislator, & dominus, qui potest omnem huiusmodi
obligationem dispensare, & irritare. An verò, cum
Beata Virgo votum emisit, contenta non fuerit hac
conditio, prout in ipso voto includitur, sed in
corde suo illam distincte explicauerit, res incerta
est, & quæ non multum referre videtur. Quare si
D. Thom. (vt Paludanus illum explicat) solum hoc
docere voluit, facile illi consentiam, quia fortasse
hoc aliquid perfectionis addit, præsertim, si non fuit
à principio Beata Virgo reuelatum, quid Deus de
corpore eius disposuisset. Nam si de hac diuina vo-
luntate à principio certior facta est per Spiritus san-
cti reuelationem (vt est probabile) iam non erat illa
conditio necessaria, quia de diuino beneplacito iam
illi constabat.

Ad fundamenta contrariarum opinionum, nihil
est quod respondeamus, nam ex dictis soluta sunt.
Dicunt verò aliqui, cum Beata Virgo, ante matrimo-
nium esset sub potestate parentum, non potuisse, vel
falsam non debuisset votum emittere, præsertim,
cum ab illis posset statim irritari: est autem verisimi-
le parentes non consentisse in huiusmodi voto: tum
quia erat vnigenita (vt creditur) tum etiam, quia eo
tempore virginitas in opprobrium, & ignominiam
vertebatur. Respondetur tamen, Primum, parentes
Virginis fuisse sanctissimos, vt Ecclesiastica habet
traditio, quam Greg. Nys. & alij referunt. Quare ni-
hil est quod de eorum consensu, etiam si necessarius
esset, dubitetur, quia nec de temporali hereditate
nimum erant solliciti, nec ab hominum æstimatio-
ne, & iudicio pendebant. Vnde Bernardus homilia
tertia in *Missus est*, ita Virginem facit loquentem, &
verba possunt ad parentem etiam accommodari.
*Melius est mihi maledictum incurrere, quam castitatem
violare, nam licet video maledictum, sed non peccatum,
hæc enim maledictio, quid est, nisi hominum exprobratio?*
Adde denique, licet sterilitas in ijs, qui generationi

vacabant, in aliquod opprobrium tunc cedere:
fortasse tamen voluntariam castitatem in simili exi-
stimatione non fuisse, vt ex ijs, quæ supra retulimus,
colligi potest. Deinde verisimile est, quod ex Beato
Augustino refertur in dicto capitul. Beata Maria, vi-
gesima septima, quæstione secunda, illam in corde
votum emisisse, non tamen expressisse ore, donec
iam desponsata simul cum viro suum votum ex-
pressit. Quare non erat, quod parentes consuleret,
cum ab Spiritu Sancto regeretur, & certa esset gra-
tius esse Deo quod vouebat. Neque etiam erat quod
irritationem timeret: tum quia parentes illius vo-
tum ignorabant: tum etiam, quia licet illud agnos-
cerent, non fuissent aui filiarum voluntatem, cuius
sanctitatem, & diuini Spiritus singulare regimen
probè nouerant, immutare.

SECTIO III.

*Virum B. Virgo in seruanda, & vouenda virginitate
prima fuit.*

Quæstio intelligi potest, vel de ordine temporis,
vel de dignitate, & perfectione castitatis, & in v-
troque sensu breuiter expediri potest.

Primum enim (quod ad ordinem temporis atti-
net) licet multi ante Virginem castitatem seruau-
erint (vt supra vidimus) nullus tamen ante illam
credidit hoc votum emisisse. Ita sentit Bernardinus
homilia secunda, & tertia, in *Missus est*, & in sermo-
ne, *Signum magnum*, accommodans illud Psalmi, *Psalm. 44:*
quadragesimi quarti, Adducuntur regi Virgines pos-
eam. Nam priuatum, inquit, sola vendicat sibi. Et Ru-
pertus libro tertio in Cantica, circa finem, Votum
virginis, inquit, prima vouisti. & Beda, Luca pri-
mo. Prima, inquit, seminarum tanta se virginitati man-
cipare curauit. Et prius hoc indicauit Ambrosius
libro de institutione Virginis, capit. quinto, dicens, *Virgo in vo-*
egregia Maria, quæ signum sacra virginitatis extulit, &
intemerata virginitatis pium Christo vexillum leua-
uit. Et Hieronymus epistola secunda ad Eustoch.
longe à princip. Mihi, inquit, virginitas in Maria de-
dicatur, & Christo. Facit etiam, quod Epiphanius.
ref. 78. dicit, fuisse consuetudinem antiquæ Eccle-
siæ vouere Deo virginitatem in honorem, & imi-
tationem Beate Mariæ. Docuit etiam hanc senten-
tiam Abulens. quarto Reg. decimo octauo, quæst. de-
cima nona, Chartulian. in vita Christi, part. prima,
capit. secundo. Vualdens. citans Bedam, tomo se-
cundo, de sacramentis, capit. 120. Rationes ad hanc
sententiam confirmandam nullæ ferè possunt ad-
ducti, cum res potissimum pendeat ex historia. So-
lum potest esse coniectura, (quam hic indicauit. D.
Thomas ad secundum.) Quia cum votum virgini-
tatis ad statum perfectionis pertineat, decuit, vt in
lege gratiæ haberet initium in Christo, & in ma-
tre eius.

Illud verò est in hac sententia difficile, quia cum
constet plures & viros, & foeminas ante Deiparam,
virginitatem seruasse, vnde constare potest, nul-
lum illorum virginitatem promississe? Et primò
est difficultas de Elia, Daniele, & alijs, quos su-
pra ex Ignatio, Damasceno, & alijs Patribus retu-
limus. Secundum, de Maria sorore Moylis, quam
fuisse virginem sentit Ambrosius libro primo de
virginibus in principi. & in exhortatione ad virgines,
& Gregorius Nyssen. libr. de virginitate, cap. 9. qui
ex Scriptura sacra id conatur elicere, quia nun-
quam à marito, sed à fratribus semper nominatur.
Tertiò obijci potest, de filia Iephre, quam nonnulli
existimant voto fuisse consecratam Deo. Ita e-
nim exponunt locum Iudicum vndecimi, Vata-
blus, & alij. Non enim intelligunt, patrem sa-
crificasse filiam Deo, occidendo illam, sed conse-
crando

crando virginitatem Deo. Quartò obici etiam pos-
sunt inter Iudæos Esseni, qui (vt supra diximus) vir-
ginitatem seruabant, & cum religiosorum more vi-
uerent, verisimile est illam vouisse. Et inter Genti-
les virgines Vestales, quæ falsæ Deæ virginitatem vo-
uebant. Cur ergo negabimus, nonnullos fideles
virginitatis amatores vero Deo virginitatem vouisse?
Adde, hoc non pugnare cum imperfectione sta-
tus veteris, & naturalis legis. Quia licet rariores es-
sent, non tamen defuerunt in illis statibus aliqui
Sancti viri, qui opera perfectionis, & consilii custo-
dirent.

Responsio.

Ad has obiectiones nihil aliud habeo quod re-
spondeam, nisi rem hanc esse incertam, & non ad-
modum ad Deiparæ laudes pertinere. Quod enim
ipsa perfectum votum virginitatis emisit, ad per-
fectionem eius pertinet: quod verò ante ipsam nul-
lus hoc fecerit, ad eius commendationem non ad-
modum refert. Illud verò certum est, ex sacra Scri-
ptura, de nullo alio colligi posse ante Virginem hoc
votum emisisse. Et hoc sensu, vt minimum, erit et-
iam certum, ipsam esse primam in virginitate vo-
uenda. Deinde dici etiam potest prima, quæ propo-
sita est tanquam dux, & exemplar huiusmodi voti,
& hunc existimo esse sensum sanctorum Patrum.
Adde tamen fortasse etiam in re ipsa fuisse primam
quia omnia, quæ in contrarium proponuntur, facili-
ter expediti possunt. De illis enim Prophetis fatemur
id esse incertum, & nesciri: tamen quia id scriptum
non est, & illis temporibus hoc non erat in vsu, ideo
verisimile existimatur, eos non vouisse.

Ad secundum de Maria sorore Moyse, licet ve-
rum esset virginem permansisse: tamen non potest
inde inferri virginitatem vouisse. Deinde (quod de
virginitate eius dicitur) incertum est. Nam Iose-
phus, libro tertio, antiquit. capit. secundo, & sexto,
refert, Hur fuisse maritum illius Mariæ, & Beseleel
fuisse filium eius. Vnde ad coniecturam Gregorij
Nyssæ. facile dicitur, eam potius à fratribus, quam
à marito in Scriptura nominari, non quia marito
caruerit, sed propter eximiam fratrum dignitatem,
& auctoritatem.

Ad Tertium de filia Iephthæ (& si illam expositio-
nem admittamus) nihil efficitur. Quia illa nec vo-
uit virginitatem, nec eam voluntariè seruauit: sed
deplorando (vt ipsa dixit) virginitatem suam. Nec pater
etiam vouit virginitatem filiae, sed vouit immolare
Deo, quod sibi domum venienti primum occur-
reret, & quia filia, prima fuit, quæ egressa est in oc-
cursum eius, voluit in ea seruare votum, immolan-
do illam (vt dicit hæc expositio) non vt pecudem,
sed modo personæ humanæ accommodatò, dicen-
do illam cultui diuino, vnde factum est, vt innupta
permaneret. Secundo verò dicitur, veriozem esse
communem Patrum expositionem, Iephthæ immo-
lasse filiam interficiendo illam, siue hoc temere fe-
cerit, siue instinctu Spiritus Sancti motus, quod non
est huius loci fufius tractare. Sed videri potest Chry-
sostomus, tomo primo, homilia de Iephthæ, Athana-
sius, in diuina Scripturæ Synopsi, Augustin. libr.
quæstionum in Iudicum, quæstion. 49. & libr. quæ-
stion. noui, & veteris testamenti, quæstio. quadra-
gesima tertia, Hieronym. primo contra Iouinian.
Epiphani. hæres. 55. Ambrosius libr. tertio de officiis.
Videri etiam possunt Philo, & Iosephus, qui hoc af-
firmant, ille in libro Antiquitatum Biblicarum: hic
vero libro quinto Antiquit. capitul. duodecimo.
Denique idem sensu Concil. Francford. in secunda
parte eius.

*Iephthæ qua-
liter se erga
filiam ha-
buerit.
Chrysostom.
Athanasius.
Augustin.
Hieronym.
Epiphani.
Ambros.
Philo.
Iosephus.
Conc. Franc.*

*Iosephus.
Epiphani.*

Ad quartum de Essenis, referuntur quidem ca-
stitatem seruasse: non tamen vouisse, neque eam vt
perpetuant, & immobilem custodiisse. Lege Iose-
phum, libr. 2. de bello Iudaico, capitul. septimo, &
Epiphani. hæres. decima sexta. Et idem dicitur de
virginibus Vestalibus. Nam post certum ætatis tem-

pus nuptui dabantur, vt refert Alexander ab Alex-
andro, libro quinto dierum genealogum, & indicauit
Ambrosius, libro primo de virginib. Ad aliam de-
nique coniecturam dicitur, probare quidem id non
repugnasse, non tamen factum esse.

Secundo (quod ad dignitatem, & perfectionem
attinet) dicendum est absque vlla dubitatione, in
virginitatis perfectione, inter omnes puras creatu-
ras Deiparam primatum tenuisse. Hæc conclusio
constat ex communi doctrina Patrum, & ex omni-
bus dictis. Ratione verò declaratur, quia virginitas
Mariæ, quo ad propositum, & animum, fuit tanto ef-
ficacior, & vehementior, quanto ex maiori charita-
te, & gratia procedebat, quo ad immobilitatem ha-
buit hoc propositum perfectò voto confirmatum.
B quo ad intentionem ex perfectissimo Dei, & puri-
tatis amore hoc fecit, quo ad executionem vero, tam
perfectè illud seruauit, vt omni profusus motu con-
trario, aut repugnante caruerit, imò alios etiam ad
castitatem prouocauerit, vt supra ex Sanctis Patri-
bus diximus, ergo. Deinde caruit omni contrario,
quod virginitatis perfectionem posset minuere:
nam & ipsum coniugium, quod in alijs ad virgini-
tatem tendendam ordinari solet, in illa fuit ad eius
custodiam, testimonium, & honorem institutum.
Habuit deinde comitantes omnes virtutes, tempe-
rantiam, humilitatem, & alias, quæ illius perfectio-
nem posset augere. Fuit denique eius virginitas
propter altissimum finem à Deo ordinata. Nam &
ad filij generationem ordinata est (quod est admi-
ratione dignissimum) & ad consecrandum Deo tha-
lamum, ex quo factus homo nasceretur, quo nihil
potest perfectius, ac excellentius intelligi.

Dices, Perfectior est virginitas voto solenni con-
secrata Deo, quam simplici, Beata autem Virgo non
habuit votum solæne continentie: tum quia per
illud non est facta inhabilis ad contrahendum ma-
trimonium: tum etiam quia hæc solennitas post
Christum, imò auctoritate Ecclesiæ introducta est,
vt pontifices docuerunt. Respondetur hanc solen-
nitatem non esse per se loquendo ad perfectionem
virginitatis necessarium. Fuit quidem valde utilis,
& conueniens imperfectis hominibus, qui ad perfe-
ctionem tendere student, & facile mutari possunt:
at vero in Beata Virgine, quæ semper fuit in statu
perfectionis, & animum virtute immobilē habu-
it, illa extrinseca solennitas non fuit necessaria: imò
nec conueniens, quia (vt iam dicimus) oportebat
illam matrimonium contrahere, quod non solum
virginitatis perfectionem non impendiret, verum
potius inuaret.

Obiectio.

Responsio.

*Solennitas
& conueniens
imperfectis
hominibus,
qui ad perfe-
ctionem tendere
student, & facile
mutari possunt:
at vero in Beata
Virgine, quæ
semper fuit in
statu perfectionis,
& animum
virtute immobilē
habuit, illa
extrinseca
solennitas non
fuit necessaria:
imò nec
conueniens,
quia (vt iam
dicimus) oportebat
illam
matrimonium
contrahere,
quod non solum
virginitatis
perfectionem
non impendiret,
verum potius
inuaret.*

QUESTIO XXIX.

De matris Dei desponsatione, in duos ar-
ticulos diuisa.

Deinde considerandum est de desponsatione
matris Dei. Et circa hoc quaruntur duo.

Primo, vtrum Christus debuerit de de-
sponsata nasci.

Secundò, vtrum fuerit verum matrimo-
nium inter Mariam matrem Domini, & Ioseph.

ARTICVLVS I.

Vtrum Christus nasci debuerit de Virgine desponsata.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod
Christus non debuerit de Virgine despon-
sata nasci. Desponsatio enim ad carnalem
copulam ordinatur. Sed mater Domini
nunquam voluit carnali copula vri: quia
hoc derogaret virginitati mentis ipsius. Ergo non debuit esse
desponsata.

2. Præterea, quod Christus ex Virgine nasceretur,
mirum.